

VERVOERCONCESSIE WADDENVEREN OOST

DEFINITIEF BESLUIT

IENM/BSK-2011/78469

24 mei 2011

Inhoudsopgave

Besluit	3
Toelichting	16
Bijlage 1 – Programma van Eisen	30
Programma van Eisen Bijlage 1 – Minimum dienstregelingniveau	46
Programma van Eisen Bijlage 2 – Overzicht aansluitingen (openbaar) vervoer / wachttijdenregeling	48
Programma van Eisen Bijlage 3 – Klanttevredenheidsonderzoek Waddenveerdiensten 2009	49
Programma van Eisen Bijlage 4 – Format MIPOV gegevens voor toelichtingen en omschrijvingen	50
Bijlage 2 – Financiële bepalingen	52
Bijlage 2a – Toerekeningsmodel	53
Bijlage 2b – Model financiële rapportage concessiegebonden activiteiten Waddenveren	54
Bijlage 3 – Overdracht productiemiddelen	60
Bijlage 4 – Procedure aanschaf of Lease schepen	63
Bijlage 5 – Vervoerplan eerste concessiejaar	65
Bijlage 6 – Tariefniveau 2010	66

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

Gelet op artikel 2, tweede lid, van de Wet personenvervoer 2000 jo artikel 7a, derde en vierde lid, van het Besluit personenvervoer 2000;

Gehoord de Decentrale Overheden, de Consumentenorganisaties en de via internetconsultatie ingebrachte reacties op het Programma van Eisen;

Overwegende dat Wagenborg Passagiersdiensten B.V. deze concessie heeft aanvaard;

BESLUIT:

Aan Wagenborg Passagiersdiensten B.V., statutair gevestigd te Delfzijl en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Noord-Nederland onder nummer 02300456, de volgende concessie te verlenen, welke Concessiehouder zonder voorbehoud aanvaardt:

Hoofdstuk I: Algemeen

Artikel 1: Definities

In deze concessie en de Bijlagen wordt verstaan onder:

- Bijlage(n): bij deze concessie behorende bijlage(n);
- Bp2000: Besluit personenvervoer 2000;
- Concessiehouder: Wagenborg Passagiersdiensten B.V.;
- Concessieverlener: de Minister;
- Consumentenorganisaties: Consumentenorganisaties, als bedoeld in artikel 31 van de Wp2000 en de door de eilandgemeenten aangewezen vertegenwoordigers van de eilanden zoals zij zijn verenigd in het Consumentenplatform Concessie Waddenveren Oost;
- Decentrale Overheden: concessieverleners als bedoeld in artikel 20, tweede en derde lid, van de Wp2000 en de gemeenten De Marne, Dongeradeel, Ameland en Schiermonnikoog en de provincies Groningen en Fryslân, die zijn verenigd in het Overhedenplatform Concessie Waddenveren Oost;
- Dienstregeling: voor een ieder kenbaar schema van reismogelijkheden waarin zijn aangeduid de aanlegplaatsen waartussen en de tijdstippen waarop Personenvervoer wordt verricht, zoals goedgekeurd als onderdeel van het vervoerplan;
- Lease(overeenkomst): overeenkomst betreffende de huur of huurkoop van een Productiemiddel of hieraan verwante rechtsfiguren alsmede vormen van kredietverstrekking met een koopoptie, waarbij in voornoemde gevallen het juridisch eigendom niet bij de Concessiehouder ligt, maar bij de lessor of kredietverstrekker, dan wel enig ander gebruiksrecht dat Concessiehouder ten aanzien van een Productiemiddel heeft, zonder dat de juridische eigendom van dat Productiemiddel bij de Concessiehouder ligt;
- Minister: Minister van Infrastructuur en Milieu;
- Motorrijtuigen: motorrijtuig als bedoeld in artikel 1, eerste lid, sub c, van de Wegenverkeerswet 1994, met uitzondering van Vrachtauto's;
- Overmacht: overmacht als gedefinieerd is in artikel 2.4, sub a tot en met c, van het Programma van Eisen;
- Personenvervoer: voor een ieder openstaand personenvervoer met of zonder dienstregeling per veerboot of passagiersschip als bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van het Bp2000;
- Productiemiddelen: de productiemiddelen die voor de uitvoering van de concessie worden aangewend ten aanzien waarvan in Bijlage 3 een overzicht is opgenomen;

- Programma van Eisen: Bijlage 1 bij deze concessie inclusief de bijbehorende bijlagen;
- Reguliere dienst: alle diensten;
- Reiziger: een persoon die - in beginsel tegen betaling – gebruik maakt of wenst te maken van de vervoerdienst;
- Verbinding: verbinding tussen twee of meer aanlegplaatsen gelegen aan de Waddenzee, met inbegrip van de verbindingen met de Noordzee en met havens die in open verbinding staan met de Waddenzee, waarbij Ameland of Schiermonnikoog met het vasteland wordt verbonden;
- Vrachtauto: vrachtauto als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet wegvervoer goederen;
- Wp2000: Wet personenvervoer 2000.

Artikel 2: Reikwijdte van de concessie en kernverplichting

1. Deze concessie wordt onder de in deze concessie vervatte voorschriften en verplichtingen verleend voor het Personenvervoer dat wordt verricht op de Verbinding.
2. De Concessiehouder voert deze concessie uit volgens de in deze concessie en in de Bijlagen opgenomen voorschriften en verplichtingen.

Artikel 3: Exploitatierisico

1. De Concessiehouder voert deze concessie uit voor eigen risico.
2. De Concessiehouder voert deze concessie uit voor eigen rekening.

Artikel 4: Rechtspersonen ten behoeve van de uitvoering van de concessie

De Concessiehouder kan, met voorafgaande instemming van de Concessieverlener, bij het uitvoeren van deze concessie gebruik maken van andere vennootschappen/rechtspersonen. Het gebruik van deze vennootschappen/rechtspersonen laat de rechten en verplichtingen die voor de Concessiehouder uit deze concessie voortvloeien, onverlet. De Concessiehouder is te allen tijde verantwoordelijk voor de uitvoering van deze concessie.

Hoofdstuk II: Vervoerplan

Artikel 5: Vervoerplan

1. De Concessiehouder stelt een vervoerplan op ingevolge de in dit artikel opgenomen procedure.
2. In afwijking van de procedure in de leden 3 tot en met 14 geldt voor het eerste concessiejaar het vervoerplan zoals opgenomen in Bijlage 5 van de concessie en gelden, met inachtneming van artikel 1.1 onder a van het Programma van Eisen, de bestaande dienstregeling en bestaande tarieven ingevolge het openbare dienstcontract op het moment direct voorafgaand aan de inwerkingtreding van de concessie als bedoeld in artikel 25 lid 1 van deze concessie. De Concessiehouder is verplicht in het eerste concessiejaar aan verplichtingen en prestaties opgenomen in Bijlage 5 van de concessie alsmede aan de verplichtingen en prestaties voortkomend uit voornoemde bestaande dienstregeling en bestaande tarieven te voldoen.
3. De Concessiehouder stelt jaarlijks een vervoerplan op voor het eerstvolgende concessiejaar.
4. Voor de behandeling en implementatie van het vervoerplan stelt de Concessiehouder jaarlijks vóór 1 mei een procesvoorstel inclusief planning op en dient deze in bij de Concessieverlener, de Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden.

5. Het vervoerplan wordt telkens vóór 1 augustus schriftelijk bij Concessieverlener ingediend.
6. De Concessiehouder vraagt voordat het vervoerplan bij Concessieverlener is ingediend advies aan de Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden en voert met hen overleg.
7. De Concessieverlener neemt vóór 1 oktober van elk jaar een besluit over het vervoerplan.
8. Het vervoerplan omvat een beschrijving van de wijze waarop de Concessiehouder invulling zal geven aan de ontwikkeling van het vervoeraanbod en de dienstverlening aan de Reizigers en is in overeenstemming met de voorschriften in de concessie en de daarbij behorende Bijlagen. De inhoud van het vervoerplan bevat minimaal de in artikel 1.2 van het Programma van Eisen genoemde onderwerpen.
9. Het vervoerplan heeft instemming van de Concessieverlener. De Concessieverlener beoordeelt of het vervoerplan:
 - a. voldoet aan de eisen van de concessie;
 - b. tot stand is gekomen na voldoende advisering door en overleg met de Consumentenorganisaties en de Decentrale overheden, het vervoerplan de naar voren gebrachte zienswijzen weergeeft en of afwijkingen van de adviezen deugdelijk zijn gemotiveerd;
 - c. voldoet aan de eis dat sprake is van een optimalisatie voor Reizigers, waarbij Concessieverlener de adviezen van voornoemde Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden betreft bij zijn oordeel.
10. Indien de Concessieverlener van mening is dat het vervoerplan niet aan de eisen van de voorgaande leden voldoet, treedt de Concessieverlener met de Concessiehouder in overleg. Indien dat overleg niet tot wijziging van het standpunt van de Concessieverlener leidt, kan de Concessieverlener zijn instemming aan het vervoerplan of een deel daarvan gemotiveerd onthouden. De Concessiehouder is verplicht voor het afgekeurde deel binnen een door de Concessieverlener te bepalen redelijke termijn een alternatief voorstel in te dienen met inachtneming van hetgeen de Concessieverlener ten aanzien van het afgekeurde vervoerplan heeft opgemerkt.
11. Totdat de Concessieverlener met het alternatief voorstel heeft ingestemd, blijft het betreffende deel van het voorgaande vervoerplan waar reeds mee is ingestemd van kracht, tenzij een daartoe tussen Concessieverlener en Concessiehouder gemaakte afspraak als overbruggingsmaatregel tussen het voorgaande en nieuwe vervoerplan voor dat deel geldt.
12. De Concessiehouder voert deze concessie uit met inachtneming van het meest recente vervoerplan. Het meest recente vervoerplan bestaat uit het vervoerplan waarmee de Concessieverlener heeft ingestemd, eventuele delen van het voorgaande vervoerplan voor zover aan het nieuwe vervoerplan op die onderwerpen instemming is onthouden en van een eventuele afspraak ter overbrugging als bedoeld in lid 11.
13. De Concessiehouder is verplicht aan verplichtingen en prestaties opgenomen in het meest recente vervoerplan als bedoeld in lid 12 te voldoen.
14. De tarieven, waarmee Concessieverlener heeft ingestemd ingevolge de procedure in dit artikel, worden tenminste vier weken voor invoering daarvan door de Concessiehouder bekendgemaakt met inachtneming van artikel 8.1 van het Programma van Eisen.

Hoofdstuk III: Dienstregeling en reisinformatie

Artikel 6: Dienstregeling

1. Het Personenvervoer wordt door Concessiehouder verricht overeenkomstig de Dienstregeling.
2. De indiening, inwerkingtreding en bekendmaking van een nieuwe Dienstregeling danwel wijziging van de vigerende Dienstregeling geschiedt volgens de procedure die beschreven is in artikel 1.3 van het Programma van Eisen.

Artikel 7: Wet- en regelgeving bij uitvoering van de concessie

1. De Concessiehouder voert deze concessie uit op een wijze waarbij voldaan wordt aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, waaronder ook internationale en Europese regelgeving wordt begrepen.
2. Gevolgen van wijzigingen in wet- en regelgeving (op gemeentelijk, nationaal, supranationaal en internationaal niveau) zijn voor rekening en risico van de Concessiehouder.
3. De Concessiehouder is te allen tijde jegens de Concessieverlener verantwoordelijk dat de in artikel 4 van de concessie bedoelde vennootschappen/rechtspersonen wet- en regelgeving naleven.

Artikel 8: Experimenteerbepaling

1. Op schriftelijk verzoek van de Concessiehouder kan de Concessieverlener ontheffing verlenen van voorschriften uit deze concessie indien de Concessiehouder een experiment wenst uit te voeren met een nieuwe (vervoer-) dienst of -product.
2. De Concessiehouder moet aannemelijk maken dat deze nieuwe (vervoer-)dienst of dit nieuwe (vervoer-) product een optimalisatie van het vervoer voor de Reizigers biedt.
3. Een verzoek tot ontheffing als bedoeld in het eerste lid gaat minimaal vergezeld van:
 - a. een concrete beschrijving en doelstelling van het experiment en de te behalen resultaten;
 - b. de concessievoorschriften waarvan de Concessiehouder ontheffing vraagt;
 - c. de begindatum en de duur van het experiment;
 - d. de criteria op basis waarvan en het moment waarop de Concessiehouder beoordeelt of het experiment hetzij wordt beëindigd, hetzij (deels) wordt opgenomen in het reguliere aanbod van de Concessiehouder;
 - e. een advies van Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden over het voorgenomen experiment.
4. Een ontheffing wordt verleend voor de duur van het experiment, met een maximum termijn van drie jaar.
5. Een ontheffing kan, op verzoek van de Concessiehouder, eenmaal worden verlengd met maximaal drie jaar. Op dit verzoek zijn de leden 1, 2, 3, 6, 7 en 8 van toepassing.
6. De Concessiehouder zendt de Concessieverlener tijdig voor het einde van de duur van het experiment een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van het experiment in de praktijk, alsmede zijn beslissing inzake de opname van (een deel van) de dienst of het product in het reguliere aanbod van de Concessiehouder. Tevens informeert de Concessiehouder de Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden hierover.
7. In het geval (een deel van) de dienst of het product waar het experiment betrekking op heeft in het reguliere aanbod van de Concessiehouder wordt opgenomen, zijn daarop alle voorschriften van deze concessie van toepassing.
8. De Concessiehouder kan op grond van dit artikel geen ontheffing vragen van de artikelen 5, 11 (alsmede Bijlage 2), 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24

en 25 van de concessie en artikel 1.2, 1.3, 2.1, 2.4, 2.5, 2.6 en 2.7, 5.1-5.5 en 11 van het Programma van Eisen.

Hoofdstuk IV: Tarieven

Artikel 9: Jaarlijkse tariefwijzigingen

1. De Concessieverlener stelt jaarlijks, en uiterlijk op 1 juli van elk jaar, het maximumtariefniveau vast voor het eerstvolgende dienstregelingjaar.
2. Het maximumtariefniveau is het plafond voor de totale opbrengst van de kaartverkoop van de verschillende kaartsoorten bij een gelijk aantal Reizigers. De maximale stijging van de totale opbrengst op basis van tariefaanpassing is hierin verdisconteerd. De referentie is het tariefniveau van 2010, zoals opgenomen is in Bijlage 6.
3. De Concessieverlener stelt het maximumtariefniveau vast door het tariefniveau uit 2010, zoals opgenomen is in Bijlage 6, en daarna de tarieven van de opvolgende jaren jaarlijks met de index, als opgenomen in lid 5, te verhogen.
4. De Concessieverlener kan afzien van verhoging van het maximumtariefniveau met de index indien, ondanks de maatregelen zoals opgenomen zijn in artikel 11 en artikel 1 van Bijlage 2, alsnog sprake is van overschrijding door de Concessiehouder van het redelijk rendement als bedoeld is in artikel 11 en Bijlage 2 of sprake is van een daling van de klantwaardering met meer dan de marge als aangegeven in artikel 2.5, sub c, deel I en II van Bijlage 1. In deze gevallen kan de Concessieverlener geheel of gedeeltelijk afzien van indexering.
5. De index is gebaseerd op MEV (Macro Economische Verkenningen) en CEP (Centraal Economisch Plan), en bestaat uit:
 - 65% stijging loonkosten sector;
 - 27,8% IMOC (Prijs overheidsconsumptie, netto materieel);en gebaseerd op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek:
 - 7,2% ontwikkeling brandstofkosten.
6. De Concessiehouder mag maximaal één keer per jaar een wijziging voorstellen van de verschillende kaartsoorten en van de hoogte van de tarieven voor de verschillende kaartsoorten voor het eerstvolgende jaar en de bijbehorende Dienstregeling.
7. De voorgestelde prijs van een individuele kaartsoort mag maximaal 5% meer stijgen dan de index met dien verstande dat de totale stijging binnen de grenzen van het door de Concessieverlener vastgestelde maximumtariefniveau blijft.
8. De Concessiehouder kan, bij het voorstel als bedoeld in lid 6, een voorstel doen voor een nieuwe kaartsoort. In het voorstel, en in afwijking van lid 7, maakt de Concessiehouder een reële en onderbouwde schatting van het daarop van toepassing zijnde volume.
9. De Concessiehouder hanteert een kaartsoort met kortingstarief voor frequente Reizigers.
10. De Concessiehouder kan verschillende modellen van vervoerbewijzen hanteren.
11. De Concessiehouder neemt het voorstel tot wijziging van de tarieven als onderdeel van het vervoerplan op.
12. De Concessiehouder dient jaarlijks het voorstel tot tariefwijziging voor het volgende jaar van de Dienstregeling, met het vervoerplan, vóór 1 augustus in bij de Concessieverlener.
13. Indien de voorgestelde tariefwijzigingen het door de Concessieverlener vastgestelde maximumtariefniveau overschrijden, zal de Concessiehouder deze overschrijding motiveren. De door de Concessiehouder in te dienen motivering bevat ten minste de informatie als bedoeld is in artikel 15, leden 2 tot en met 4, van de concessie. Deze informatie wordt voorzien van een accountantsverklaring waarin de toerekening van kosten in de onderbouwing van de tariefwijziging op juistheid is gecontroleerd.

14. Onverminderd artikel 13 en 15 van de concessie, kan de Concessieverlener aanvullende informatie van de Concessiehouder verlangen indien de door Concessiehouder geleverde informatie naar het oordeel van de Concessieverlener onvoldoende onderbouwd is.
15. De Concessiehouder mag zijn voorgestelde tariefwijziging pas doorvoeren indien de Concessieverlener daarmee heeft ingestemd.
16. De tarieven, waarmee Concessieverlener heeft ingestemd ingevolge de procedure in artikel 5 van deze concessie, worden tenminste vier weken voor invoering daarvan door de Concessiehouder bekendgemaakt met inachtneming van artikel 8.1 van het Programma van Eisen.

Artikel 10: Concessieprijs

De Concessiehouder is voor deze concessie een jaarlijkse concessieprijs verschuldigd van € 0 (nul euro).

Artikel 11: Redelijk rendement

1. De Concessiehouder mag een niet meer dan redelijk rendement op geïnvesteerd vermogen behalen.
2. Het redelijke rendement wordt vastgesteld conform de procedure als opgenomen in Bijlage 2 bij de concessie en wordt getoetst aan de in deze Bijlage vastgestelde voorschriften.

Hoofdstuk V: Gebruik infrastructuur, aanleginrichtingen en walfaciliteiten

Artikel 12: Gebruiks- en huurovereenkomsten en zakelijke rechten

1. De Concessiehouder is bij de uitvoering van deze concessie verplicht gebruik te maken van bestaande infrastructuur, aanleginrichtingen en walfaciliteiten als bedoeld in Bijlage 3 Ad 4 van de concessie, tenzij Concessiehouder en Concessieverlener anders zijn overeengekomen.
2. De Concessiehouder sluit ter uitvoering van het eerste lid voor het gebruik en de huur van de infrastructuur, aanleginrichtingen en walfaciliteiten met de betrokken infrastructuurbeheerders en eigenaren per locatie gebruiks- of huurovereenkomsten en vestigt de benodigde zakelijke rechten.
3. De Concessiehouder verstrekt Concessieverlener afschrift van overeenkomsten en vestigingsakten zakelijke rechten bedoeld in het tweede lid en van wijzigingen van die overeenkomsten en akten.

Hoofdstuk VI: Informatie en verantwoording

Artikel 13: Informatie aan de Concessieverlener

1. De Concessiehouder verstrekt op verzoek van, en binnen een door de Concessieverlener gestelde termijn, inlichtingen die naar het oordeel van de Concessieverlener relevant zijn voor de controle op de uitvoering van deze concessie en ingeval van (tussentijdse) overgang van deze concessie, alle informatie die naar het oordeel van de Concessieverlener relevant is ten behoeve van deze overgang.
2. Onder de in het eerste lid omschreven verplichting wordt mede begrepen het geven van inzage in en het verstrekken van een afschrift van zakelijke gegevens en bescheiden, onverminderd artikel 87, eerste lid, van de Wp2000.
3. De Concessieverlener kan besluiten een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de wijze waarop de Concessiehouder uitvoering geeft of heeft gegeven aan deze concessie. Op verzoek van de Concessieverlener verleent de Concessiehouder medewerking aan een dergelijk onderzoek dat in opdracht en voor rekening van de

Concessieverlener wordt uitgevoerd. De Concessieverlener bepaalt de omvang, aard en reikwijdte van het onderzoek na overleg met de Concessiehouder.

Artikel 14: Financiële informatie: prognose

1. In aanvulling op artikel 5 van deze concessie en artikel 1.2 van het Programma van Eisen, dient de Concessiehouder ieder jaar, voor 1 augustus, ter onderbouwing van het vervoerplan een (bijgestelde) prognose op te stellen van de kosten en opbrengsten van alle activiteiten die met het uitvoeren van deze concessie verbanden houden voor de eerstvolgende drie jaar (jaar n+1, n+2, n+3).
2. De prognose dient de Concessieverlener een volledig beeld te geven van: de kosten, inkomsten, verwacht bedrijfsresultaat, activa gesaldeerd met passiva en vermogen die daadwerkelijk gerelateerd zijn aan het uitvoeren van deze concessie. De prognose dient de Concessieverlener in staat te stellen de inhoud daarvan op eenvoudige wijze te confronteren met de verantwoording over de realisatie van de desbetreffende latere jaren.
3. De prognose dient, ter uitwerking van het tweede lid, minimaal het volgende te bevatten:
 - a. de verwachte rendementen per jaar voor de eerstvolgende drie jaar (jaar n+1, n+2, n+3);
 - b. een opgave van de te verwachten netto activawaarde (waarbij de netto activawaarde gedefinieerd wordt als het saldo van alle operationele activa en operationele passiva welke nodig zijn om de concessie uit te voeren), schulden en het totale vermogen in de drie jaren waarop de prognose betrekking heeft. Bij deze netto activawaarde is het gedeelte aan vlottende activa /passiva en liquide middelen, waarover een onderneming beschikt, maar dat zij niet nodig heeft voor de exploitatie te beschouwen als 'excess cash'. Er is geen sprake van excess cash, indien hier investeringsverplichtingen tegenover staan ten behoeve van de uitvoering van de concessie. Maximaal twee jaar na de eerste vermelding van de investering in de prognose bij het vervoerplan dient de verplichting te worden aangetoond door middel van een juridisch afdwingbare en ondertekende overeenkomst;
 - c. een overzicht van het verwachte aantal afvaarten voor de jaren n+1, n+2 en n+3 conform de Dienstregeling en indien relevant extra afvaarten (gepland en niet gepland);
 - d. de verwachte aantallen Reizigers en vervoermiddelen voor de jaren n+1, n+2 en n+3 (per Verbinding en categorie van Reizigers) en de gehanteerde tarieven;
 - e. een toelichting op de verwachte wijzigingen in de opbrengsten in vergelijking met de voorgaande periode en een berekening van de verwachte effecten van tariefverhoging op het totaal van de opbrengsten;
 - f. de te verwachten kosten van het uitvoeren van deze concessie met een toelichting met een uitsplitsing van de afschrijvingskosten per schip, gebouwen en andere bij de uitvoering van de concessie gebruikte activa alsook een overzicht van de verwachte prijzen van brandstof en het verwachte brandstofgebruik per jaar;
 - g. een overzicht van de voor de uitvoering van de concessie aangewende activa en de prognosticeerde balanswaarde daarvan.
4. De prognose bevat het verwachte rendement van de Concessiehouder. Dit wordt uitgedrukt door het verwachte bedrijfsresultaat van een bepaald jaar (EBIT, dat is het operationele bedrijfsresultaat vóór aftrek van renten en belastingen) te delen door de gemiddelde netto activa waarde gedurende dat jaar (= [netto activawaarde begin van het jaar + netto activawaarde eind van het jaar] /2).
5. De krachtens dit artikel door de Concessiehouder verstrekte gegevens gaan vergezeld van een toelichting en een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. In de accountantsverklaring wordt verklaard dat het onderzoek heeft plaatsgevonden in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder begrepen de Verordening gedragscode, de Nadere voorschriften onafhankelijkheid openbare accountant en de Nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (COS). De beoordeling dient te worden uitgevoerd in

overeenstemming met COS 3400 "Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie".

6. De accountantsverklaring is bestemd voor de Concessieverlener. De Concessieverlener kan de accountant nadere vragen te stellen, wanneer de stukken daar aanleiding toe geven.

Artikel 15: Financiële informatie: verantwoording achteraf

1. Onverminderd de in artikel 13 van de concessie bedoelde informatie dient de Concessiehouder aan de Concessieverlener jaarlijks voor 1 juni financiële informatie te verstrekken die betrekking heeft op het voorafgaande kalenderjaar (jaar n-1).
2. De financiële informatie als bedoeld in lid 1 bevat:
 - a. een winst- en verliesrekening;
 - b. een kasstromenoverzicht en een balans met toelichting. In deze balans zijn alle Productiemiddelen opgenomen;
 - c. inzicht in de toegerekende kosten en kosten van de financiering van Productiemiddelen betaald aan of verrekend met deelnemingen, gelieerde maatschappijen, aandeelhouders en participanten, alsmede in de vorderingen en schuldenpositie van hiervoor genoemde partijen.
3. De financiële informatie als bedoeld in lid 1 bevat vergelijkende cijfers van het voorafgaande jaar (jaar n-2) en wordt ook aangeleverd volgens het in Bijlage 2b opgestelde model.
4. De financiële informatie als bedoeld in lid 1 omvat alle kosten en opbrengsten van alle activiteiten die met de uitvoering van de concessie verband houden, ongeacht welke (juridische) entiteit deze activiteiten uitvoert.
5. De krachtens dit artikel door de Concessiehouder verstrekte gegevens gaan vergezeld van een toelichting en een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Indien van toepassing geldt deze verplichting zowel voor de accountant van de holding als voor de accountant van andere (juridische) entiteit die de activiteiten van de concessie uitvoeren. In de accountantsverklaring wordt verklaard dat de controle heeft plaatsgevonden in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder begrepen de Verordening gedragscode, de Nadere voorschriften onafhankelijkheid openbare accountant en de Nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (COS). Indien relevant zullen in plaats van de COS de International Standards on Auditing (ISA) door de accountant worden toegepast. Daarbij dienen de van toepassing zijnde voorschriften van de concessie te worden nageleefd. De controle dient zodanig te zijn gepland en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat. De accountant geeft aan of de toerekening van kosten heeft plaatsgevonden volgens het door de Concessieverlener goedgekeurde toerekeningsmodel conform Bijlage 2a en Bijlage 2 bij de concessie.

Hoofdstuk VII: Consumenten en decentrale overheden

Artikel 16: Consumentenorganisaties

1. De Concessiehouder vraagt tenminste één maal per jaar krachtens artikel 31 van de Wp2000 advies aan de Consumentenorganisaties over de onderwerpen, genoemd in artikel 31 van de Wp2000 en in artikel 33 van het Bp2000 alsmede over klanttevredenheidsrapportages die in opdracht van Concessieverlener dan wel Concessiehouder zijn uitgevoerd.
2. De Concessiehouder betreft de Consumentenorganisaties bij de onderwerpen zoals deze zijn uitgewerkt in het Programma van Eisen en informeert deze partijen jaarlijks.

3. De Concessiehouder is op uitnodiging van de Consumentenorganisaties aanwezig bij de vergaderingen van deze organisaties op een in overleg vast te stellen tijdstip.

Artikel 17: Overleg met Decentrale Overheden

1. De Concessiehouder betreft de Decentrale Overheden bij de onderwerpen bij de onderwerpen zoals deze zijn uitgewerkt in het Programma van Eisen.
2. De Concessiehouder is op uitnodiging van de Decentrale Overheden aanwezig bij de vergaderingen van deze organisaties op een in overleg vast te stellen tijdstip.

Hoofdstuk VIII: Handhaving

Artikel 18: Verbeterplan

1. Indien de Concessiehouder bij de uitvoering van deze concessie één of meer concessievoorschriften heeft overtreden of dreigt te overtreden, waaronder begrepen de verplichtingen uitgewerkt in het in artikel 5 van de concessie bedoelde vervoerplan, kan de Concessieverlener de Concessiehouder schriftelijk verzoeken binnen een redelijke door de Concessieverlener te bepalen termijn een verbeterplan op te stellen. De Concessiehouder is verplicht onverwijld aan het hier bedoelde verzoek te voldoen.
2. Het verbeterplan bevat een beschrijving van de wijze waarop de Concessiehouder zal waarborgen dat de concessievoorschriften, waaronder begrepen de verplichtingen uitgewerkt in het in artikel 5 van de concessie bedoelde vervoerplan, die zijn of dreigen te worden overtreden alsnog worden nageleefd. Het verbeterplan bevat voorts een voorstel voor een termijn waarbinnen de Concessiehouder het verbeterplan en de daarin opgenomen maatregelen zal hebben uitgevoerd en voorts een voorstel voor een termijn waarbinnen de Concessiehouder de concessie weer overeenkomstig de concessievoorschriften zal uitvoeren.
3. De Concessiehouder is verplicht uitvoering te geven aan het verbeterplan en de daarin opgenomen maatregelen binnen een door de Concessieverlener gestelde termijn, gelet op het voorstel van Concessiehouder. Deze verplichting laat de overige verplichtingen op grond van deze concessie onverlet.

Artikel 19: Boete

1. Indien Concessiehouder twee achtereenvolgende kwartalen tekort schiet in het verrichten van de prestatie als bedoeld in artikel 2.3, sub c, van het Programma van Eisen, is Concessiehouder telkens gehouden de in het tweede lid bedoelde geldsom te voldoen aan de Concessieverlener, tenzij er sprake is van Overmacht.
2. De hoogte van de geldsom, bedoeld in het eerste lid, bedraagt € 10.000,- per 0,1 procentpunt afwijking van de in het Programma van Eisen genoemde grenswaarde van 1.0%, berekend per kwartaal.

Hoofdstuk IX: Slotbepalingen

Artikel 20: Evaluatie en wijziging

1. De Concessiehouder verleent op eerste verzoek van de Minister kosteloos zijn medewerking aan één of meer evaluaties over de uitvoering van deze concessie die door of namens de Minister wordt uitgevoerd en aan een door de Minister voorgenomen wijziging van deze concessie naar aanleiding van een dergelijke evaluatie.

2. Deze concessie wordt in elk geval negen jaren na de datum van inwerkingtreding van deze concessie geëvalueerd.
3. Deze concessie kan door de Concessieverlener worden gewijzigd met inachtneming van artikel 29a van de Wp 2000.

Artikel 21: Medewerking

1. Onverminderd hoofdstuk VI van deze concessie en de Wp2000, verleent de Concessiehouder alle medewerking aan een te houden openbare aanbesteding of andere wijze van overgang van deze concessie.
2. De in lid 1 genoemde medewerking van de Concessiehouder strekt zich minimaal uit tot naleving van de verplichtingen als opgenomen zijn in artikel 13 van de concessie en Bijlage 3 van de concessie.

Artikel 22: Overdracht Productiemiddelen

1. Tenzij de Concessiehouder en de nieuwe concessiehouder / vervoerder anders overeenkomen, is de Concessiehouder gehouden bij (tussentijdse) overgang van de concessie de rechten en verplichtingen ten aanzien van de Productiemiddelen, alsmede de daarbij behorende bedrijfsinformatie over te dragen aan de nieuwe concessiehouder / vervoerder of ten behoeve van die concessiehouder / vervoerder te vestigen.
2. De artikelen 43a en 43b van de Wp2000 zijn van toepassing, waarbij overeenkomstig artikel 43c, eerste lid, van de Wp2000, in Bijlage 3 bij de concessie nadere voorschriften zijn gesteld inzake de overdracht van Productiemiddelen.
3. De nieuwe concessiehouder / vervoerder is de Concessiehouder de waarde verschuldigd van de overgedragen en gevestigde rechten ten aanzien van de Productiemiddelen verminderd met de waarde van de overgedragen en gevestigde verplichtingen ten aanzien van die Productiemiddelen, zoals deze wordt bepaald met inachtneming van Bijlage 3 bij de concessie.
4. Concessiehouder werkt ten allen tijde mee aan de in Bijlage 3 bij de concessie omschreven waardebeoordeling van rechten en verplichtingen die moeten worden overgedragen of gevestigd.
5. Ingeval tussen de Concessiehouder en de nieuwe concessiehouder / vervoerder respectievelijk de Concessieverlener en de Concessiehouder over de (rechten en verplichtingen ten aanzien van de) Productiemiddelen en de in Bijlage 3 bij de concessie nader uitgewerkte waardebeoordeling een geschil ontstaat, geldt de volgende procedure:
 - a. Er is sprake van een geschil ingeval een partij dit aan de andere partij schriftelijk en gemotiveerd meldt;
 - b. Binnen tien werkdagen na deze schriftelijke melding benoemen partijen beiden een deskundige. Deze beide deskundigen tezamen wijzen binnen tien werkdagen na hun benoeming een derde deskundige aan;
 - c. Deze derde deskundige zal binnen vier weken na zijn benoeming en ter beslechting van het geschil een voor beide partijen bindend advies geven. De kosten van het bindend advies worden door partijen ieder voor de helft gedragen.
6. De Concessiehouder stelt ten behoeve van de nieuwe concessiehouder / vervoerder de ongestoorde uitoefening van gebruiks- en huurrechten en Productiemiddelen zeker, voor zover de Concessiehouder rechten of verplichtingen ten aanzien van de Productiemiddelen heeft behouden.

Artikel 23: Continuïteit van het vervoer en Productiemiddelen

1. Concessiehouder investeert gedurende de concessieperiode zodanig in Productiemiddelen dat de continuïteit van het Personenvervoer op de Verbinding in alle omstandigheden, ook na het verstrijken van de concessieperiode, gewaarborgd is.

2. Concessiehouder waarborgt dat de financiële lasten, uit hoofde van investering en onderhoud, verbonden aan nieuwe dan wel te herfinancieren Productiemiddelen in de tijd gezien evenredig zullen rusten op de gebruiker van die Productiemiddelen en dat de ter zake algemeen in Nederland geldende en gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling alsmede de jaarrekeningregels worden nageleefd.
3. Concessiehouder opereert tot aan het einde van deze concessie overeenkomstig hetgeen in het maatschappelijk verkeer als betamelijk wordt geacht en draagt zorg voor:
 - a. behoud van de waarde van de activa van de Concessiehouder die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van deze concessie,
 - b. een zodanig onderhoud van materieel dat de continuïteit van het vervoer voor deze concessie en volgende concessies / vervoerdiensten gewaarborgd is,
 - c. behoud van personele bezetting voorzover deze noodzakelijk is voor de uitvoering van deze concessie, en
 - d. de beschikbaarheid van voldoende materieel voor de uitvoering van deze concessie.
4. Concessiehouder stemt, teneinde de continuïteit van het Personenvervoer op de Verbinding te waarborgen, de beëindiging van haar activiteiten af met de activiteiten van de nieuwe concessiehouder / vervoerder en verleent de nieuwe concessiehouder / vervoerder in alle redelijkheid haar medewerking aan het in uitvoering brengen van de opvolgende concessie / vervoersdiensten.

Artikel 24: Meldplicht Concessiehouder

De Concessiehouder dient onverwijld en eigener beweging schriftelijk aan de Concessieverlener melding te maken van het zich voordoen – of dreigen voor te doen - van een of meer van de navolgende omstandigheden:

- a. het indienen van een verzoek tot (voorlopige) surseance van betaling, dan wel het aan Concessiehouder verlenen van (voorlopige) surseance van betaling;
- b. het indienen van een op Concessiehouder betrekking hebbende faillissementsaanvraag, dan wel het in staat van faillissement verklaard worden van Concessiehouder;
- c. een beslaglegging op een substantieel deel van het vermogen van Concessiehouder, dan wel op een of meer Productiemiddelen;
- d. betrokkenheid van Concessiehouder bij het aangaan van een fusie, overname of splitsing;
- e. een directe of indirecte wijziging in zeggenschap over Concessiehouder, onverminderd het bepaalde in artikel 25 lid 3 van deze concessie;
- f. een voorgenomen ontbinding van Concessiehouder;
- g. enige andere omstandigheid als genoemd onder a t/m f waarvan de Concessiehouder weet of redelijkerwijze kan vermoeden dat hij de op hem rustende verplichtingen niet kan nakomen.

Artikel 25: Looptijd en overdracht

1. Deze concessie treedt in werking met ingang van het moment dat deze concessie onherroepelijk is verleend voor het Personenvervoer op de Verbinding.
2. Deze concessie vervalt op een nader door Concessieverlener te bepalen datum in het vijftiende jaar te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding als bedoeld in het eerste lid.
3. Gedurende de looptijd van deze concessie mag Concessiehouder de uit deze concessie voortvloeiende rechten en verplichtingen niet overdragen aan derden, behoudens met schriftelijke toestemming van Concessieverlener.

Artikel 26: Samenstelling van deze concessie

1. De volgende bij deze Concessie behorende bijlagen maken integraal onderdeel uit van de Concessie:
 1. Bijlage 1- Programma van Eisen, inclusief de bij het Programma van Eisen horende bijlagen, te weten:
 1. Programma van Eisen Bijlage 1 – Minimum dienstregelingniveau (op basis van dienstregeling 2010);
 2. Programma van Eisen Bijlage 2 – Overzicht aansluitingen (openbaar) vervoer / wachttijdenregeling;
 3. Programma van Eisen Bijlage 3 – Klanttevredenheidsonderzoek Waddenveerdiensten, 2009 ;
 4. Programma van Eisen Bijlage 4 – Format MIPOV gegevens voor toelichtingen en omschrijvingen;
 2. Bijlage 2 - Financiële bepalingen;
 3. Bijlage 2a - Kostentoerekeningsmodel;
 4. Bijlage 2b - Model financiële rapportage concessiegebonden activiteiten Waddenveren;
 5. Bijlage 3 – Overdracht Productiemiddelen;
 6. Bijlage 4 – Procedure aanschaf of Lease nieuwe schepen;
 7. Bijlage 5 – Vervoerplan eerste concessiejaar;
 8. Bijlage 6 – Tariefniveau 2010.
2. In geval van tegenstrijdigheid tussen de Bijlagen bij deze Concessie enerzijds en de bepalingen van de Concessie anderzijds, prevaleren de bepalingen van de Concessie.
3. De Concessie regelt de rechtsverhouding tussen de Concessieverlener en de Concessiehouder en is in de plaats gekomen van documenten van een eerdere datum.
4. De onderlinge geldingskracht van die documenten is als volgt, waarbij het eerder genoemde document prevaleert boven de nagenoemde documenten in geval van onderlinge tegenstrijdigheden:
 1. Bijlage 2 - Financiële bepalingen;
 2. Bijlage 2a - Kostentoerekeningsmodel;
 3. Bijlage 2b - Model financiële rapportage concessiegebonden activiteiten Waddenveren;
 4. Bijlage 1- Programma van Eisen, inclusief de bij het Programma van Eisen horende bijlagen, te weten:
 1. Programma van Eisen Bijlage 1 – Minimum dienstregelingniveau (op basis van dienstregeling 2010);
 2. Programma van Eisen Bijlage 2 – Overzicht aansluitingen (openbaar) vervoer / wachttijdenregeling;
 3. Programma van Eisen Bijlage 3 – Klanttevredenheidsonderzoek Waddenveerdiensten, 2009;
 4. Programma van Eisen Bijlage 4 – Format MIPOV gegevens voor toelichtingen en omschrijvingen;
 5. Bijlage 3 – Overdracht Productiemiddelen;
 6. Bijlage 4 – Procedure aanschaf of Lease nieuwe schepen;
 7. Bijlage 5 – Vervoerplan eerste concessiejaar;
 8. Bijlage 6 – Tariefniveau 2010.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

mw. drs. M.H. Schultz van Haegen

Plaats:

Datum:

MEDEDELING

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan een belanghebbende tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan:

*Minister van Infrastructuur en Milieu
Hoofddirectie Juridische Zaken
Sector Algemeen Bestuurlijk-Juridische Zaken
Postbus 20906
2500 EX Den Haag*

onder vermelding van "bezwaarschrift". Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en dient ten minste te bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
 - b. de dagtekening
 - c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
 - d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen.
- Zo mogelijk dient een afschrift van het besluit en de overige op het bezwaar betrekking hebbende stukken te worden meegezonden.
-

Toelichting

Algemene toelichting op de concessie

Inleiding

Doelstelling van de concessieverlening is het personenvervoer tussen het vasteland en de Waddeneilanden in stand te houden op een zodanige wijze dat deze verbindingen voor het publiek en de eilandbevolking toereikend zijn. De toereikendheid van de verbinding is met name gelegen in reguliere, structurele, betaalbare, betrouwbare en financieel gezonde boottendiensten gedurende het hele jaar, ook in de perioden waarin het vervoeraanbod (vraag van de reiziger naar vervoer) gering en de exploitatie niet of nauwelijks rendabel is.

De concessieverlening is gebaseerd op de wens van alle betrokken partijen om tot een structurele regeling te komen voor de boottendiensten van en naar de Waddeneilanden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de nota van toelichting bij het Besluit van 23 december 2009 tot wijziging van het Besluit personenvervoer 2000 in verband met de invoering van concessies voor het personenvervoer van en naar de Waddeneilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog (Stb. 2010, 30).

De in deze concessie geregelde verbindingen zijn voor alle bewoners en bezoekers van de eilanden (vrijwel) de enige mogelijkheid om van en naar de eilanden te reizen. Velen zijn derhalve afhankelijke van deze verbindingen.

Door een aantal artikelen uit de Wet personenvervoer 2000 van toepassing te verklaren op het vervoer van en naar de Waddeneilanden is een wettelijke basis gecreëerd voor de concessieverlening. De concessiehouder krijgt het exclusieve recht tot het verrichten van de in de concessie gedefinieerde vervoerdiensten met een wettelijke basis in de Wet personenvervoer 2000 en het Besluit personenvervoer 2000.

Het gaat hier om de eerste concessie voor het personenvervoer tussen Ameland of Schiermonnikoog en het vaste land, als gedefinieerd is in artikel 7a van het Besluit personenvervoer 2000. In beginsel moet deze concessie worden aanbesteed. Op grond van het vierde lid van artikel 7a van het Besluit personenvervoer 2000 is de Minister echter bevoegd de eerste concessie onderhands te gunnen, indien de concessie voldoet aan een van de vereisten van artikel 5, vierde lid, van de PSO-verordening¹). Op grond van artikel 5, lid 4 van de PSO verordening kunnen concessies onderhands worden gegund indien het jaarlijks aantal kilometers openbaar personenvervoer lager ligt dan 300.000. Dat is bij de onderhavige concessie het geval.

Voor deze concessie, die de verbinding tussen Ameland en Holwerd alsmede Schiermonnikoog en Lauwersoog betreft, bedraagt het totaal aantal vervoerskilometers (inclusief de zogenaamde extra afvaarten die waar nodig bovenop de dienstregeling plaatsvinden) op jaarbasis voor de reguliere dienst tezamen rond de 100.000.

Gekozen is met het oog op de continuïteit en in het licht van de daartoe met de zittende reders overeengekomen inspanningsverplichting de huidige reders deze eerste concessie onderhands te gunnen. Voor de overige motivering omtrent de keuze voor en de mogelijk tot onderhandse gunning wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van de nota van toelichting bij het Besluit tot wijziging van het Besluit personenvervoer 2000 in verband met de invoering van concessies voor het personenvervoer van en naar de Waddeneilanden Vlieland, Terschelling, en Ameland en Schiermonnikoog, op grond waarvan artikel 7a in het Besluit personenvervoer is opgenomen (Stb. 2010, 30).

¹ Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad.

Over de uitgangspunten voor de concessieverlening en de toereikendheid van de voorziening heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu als concessieverlener overleg gevoerd met Wadden- en walgemeenten en de provincies Groningen en Fryslân. Tevens zijn informatievragen gesteld aan de huidige reders Doeksen en Wagenborg over de huidige dienstverlening en bedrijfsvoering.

Het Programma van Eisen is voor consultatie gepubliceerd op internet in de periode van 26 mei tot 14 juli 2010.

Concessieverlener heeft ingevolge artikel 26 Wp2000 overleg gepleegd met de concessieverleners die bevoegd zijn tot het verlenen van de concessies in aangrenzende gebieden. In het programma van eisen zijn diverse richtlijnen neergelegd inzake de afstemming op aangrenzende gebieden. Concessieverlener heeft tevens advies gevraagd aan consumentenorganisaties conform artikel 27 van de Wp2000. Bij schrijven van 13 juli 2010 van de consumentenorganisaties verenigd als consumentenplatform voorgezeten door de Stichting ROCOV Fryslân is uitvoerig gereageerd op de concessieverlening, in het bijzonder het concept Programma van Eisen. Benadrukt is de volledige afhankelijkheid van de eilanders van de veerdiensten zowel in de afwezigheid van een vervoersalternatief na concessieverlening als in economische opzicht (toeristen en bevoorrading). Hier wordt op hoofdlijnen en dan voor zover afgeweken is van het advies ingegaan op het advies van de consumentenorganisaties.

Consumentenorganisaties hebben verzocht om een meer advies- en informatierechten. Aan dit verzoek is zoveel mogelijk tegemoet gekomen, maar daarbij is niet zover gegaan dat de concessiehouder bedrijfsvertrouwelijke of financiële gegevens aan consumentenorganisaties moet verstrekken. Bij tussentijdse structurele wijzigingen - om dringende noodzakelijke redenen - van de dienstregeling ontvangen consumentenorganisaties afschrift gelijktijdig met concessieverlener van de voorgestelde wijziging. Gelet op het dringend karakter is een volledig adviesrecht praktisch niet mogelijk. Wel kunnen consumentenorganisaties informeel eventuele bezwaren kenbaar maken die concessieverlener mee kan wegen bij het verlenen van instemming. Zorg bestaat inzake de bevoorrading van het eiland. Deze concessie betreft een exclusief recht voor het personenvervoer en niet voor het goederenvervoer, aangezien dit vervoer van goederen geliberaliseerd is. Het vervoer van goederen blijft echter wel op de schepen van de reguliere dienst toegestaan, voor zover het personenvervoer geborgd is en concessiehouder dus de concessieverplichtingen naleeft.

Artikelsgewijze toelichting op de concessie

Artikel 1: Definities

In dit artikel worden de begrippen uit de concessie gedefinieerd. Daarnaast zijn de definities uit de Wet en het Besluit personenvervoer 2000 van toepassing op deze concessie. Voor de leesbaarheid is het begrip dienstregeling toegesneden op deze concessie. Van belang is dat de definities in dit artikel en die voortvloeien uit de wet en het besluit ook gelden voor de bij de concessie behorende bijlagen.

Artikel 2: Reikwijdte van de concessie

Met deze concessie wordt een exclusief recht verleend voor een ieder openstaand personenvervoer met of zonder dienstregeling per passagierschip of veerboot verricht tussen twee of meer aanlegplaatsen gelegen aan de Waddenzee, met inbegrip van de verbindingen met de Noordzee en met havens die in open verbinding staan met de Waddenzee, waarbij Ameland of Schiermonnikoog met het vasteland wordt verbonden. Met de in dit artikel opgenomen definitie van verbinding wordt aangesloten op artikel 7a van het Besluit personenvervoer 2000.

Met personenvervoer wordt tevens bedoeld het vervoer van personen die zich verplaatsen per motorrijtuig, als gedefinieerd is in artikel 1, eerste lid, sub c, van de Wegenverkeerswet 1994. Deze motorrijtuigen kunnen worden voorzien van een aanhangwagen (inclusief caravans). De concessie strekt zich niet uit, conform artikel 7a van het Besluit personenvervoer 2000, tot het vervoer van vrachtauto's. Daarmee is het vervoer van vrachtauto's, anders dan bij het personenvervoer, niet exclusief voorbehouden aan de concessiehouder.

De concessie omvat een exclusief recht. Daarbij is aan de concessiehouder het recht verleend om, met uitsluiting van anderen, voor een ieder openstaand personenvervoer te verrichten op de verbinding. De concessie is een concessie in de zin van artikel 1, sub l, van het Wet personenvervoer 2000 dat overeenkomstig van toepassing is verklaard middels artikel 7a van het Besluit personenvervoer 2000.

Artikel 3: Exploitatierisico

De concessiehouder voert de concessie uit voor eigen rekening en risico. De concessieverlener verricht geen betalingen en/of subsidies aan de concessiehouder voor het uitvoeren van de concessie. Daarbij is de concessie tevens een concessie in de zin van het Europees recht. In het Europees recht wordt een concessie gedefinieerd als "een overeenkomst met dezelfde kenmerken als een overheidsopdracht voor diensten met uitzondering van het feit dat de tegenprestatie voor de te verlenen diensten bestaat hetzij uit uitsluitend het recht de dienst te exploiteren, hetzij uit dit recht, gepaard gaande met een prijs"². De Europese Commissie heeft in een tweetal mededelingen aangegeven dat bij een concessie het van belang is dat de concessiehouder de exploitatierisico's draagt die verbonden zijn aan de desbetreffende dienst en dat deze zijn vergoeding voor een belangrijk gedeelte ontvangt van de gebruiker (in het bijzonder door het innen van heffingen in welke vorm dan ook)³.

² . Richtlijn 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten, artikel 1, lid 4.

³ . Interpretatieve mededeling van de Commissie over concessieovereenkomsten in het communautaire recht, PB EU 29.4.2000, C-121/2 en Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over publieke-private samenwerking en het Gemeenschapsrecht inzake overheidsopdrachten en concessieovereenkomsten, 15.11.2005, COM(2006) 569 def.

Op concessies naar Europees recht zijn de bepalingen van de aanbestedingsrichtlijn niet van toepassing⁴. Wel is middels artikel 7a, lid 3 en 4, van het Besluit personenvervoer 2000 de PSO-verordening⁵ deels van toepassing verklaard op de verlening van deze concessie.

Artikel 4: Rechtspersonen ten behoeve van de uitvoering van de concessie

Dit artikel maakt het mogelijk dat de concessiehouder ook derden kan inschakelen om de concessie uit te voeren. Daarbij blijft de concessiehouder verantwoordelijk voor nakoming van de concessieverplichtingen. De concessiehouder is gehouden de noodzakelijke instructies te geven aan de in te zetten derden. Een gebrek in de naleving van deze concessie wegens het doen of nalaten van deze derden ligt in de risicosfeer van de concessiehouder en komt voor zijn rekening en risico.

Artikel 5: Vervoerplan

Concessiehouder is verplicht jaarlijks een zogenaamd vervoerplan op te stellen. Door middel van de 'procedure vervoerplan' wordt het mogelijk om gedurende de looptijd van de concessie de uitvoering van de concessie aan te passen aan interne en externe ontwikkelingen. Daarbij gaat het vooral om de dienstregeling (aanpassen van het vervoeraanbod aan de vervoervraag en/of door verruiming van het aanbod proberen nieuwe vervoervraag te genereren) en de tarieven.

In de procedure vervoerplan wordt geborgd dat de wijzigingen in de exploitatie niet tot uitholling van de concessie voor de reiziger leiden. Deze borging bestaat onder andere uit:

- advisering over de voorstellen van het vervoerplan door de consumentenorganisaties en decentrale overheden;
- toetsing van het vervoerplan door de concessieverlener waarbij de concessieverlener toetst of het vervoerplan voldoet aan de concessievoorschriften (inclusief het programma van eisen);
- vereiste instemming van de concessieverlener op het ingediende vervoerplan.

Het verdient aanbeveling dat de concessiehouder alvorens het vervoerplan op te stellen bij de consumentenorganisaties en decentrale overheden alsmede bij de concessieverlener informeert of er wensen met betrekking tot het volgende vervoerplan zijn.

Voor het eerste concessiejaar geldt de procedure in artikel 5 niet. Het eerste concessiejaar loopt vanaf de datum van het moment van inwerkingtreding van de concessie als bedoeld in artikel 24 tot het moment waarop het volgende vervoerplan, dat dan voor het eerst overeenkomstig de procedure in artikel 5 tot stand is gekomen, van kracht wordt. Het eerste concessiejaar kan een looptijd hebben van ongeveer een half jaar tot ongeveer 1,5 jaar. De lengte van het eerste concessiejaar is afhankelijk van de datum waarop de concessie onherroepelijk is verleend. Indien deze datum gelegen is vóór 1 juli van enig jaar, dan geldt het vervoerplan slechts voor de resterende maanden van dat jaar. Valt deze datum echter na 1 juli, dan is er onvoldoende tijd om een vervoerplan te realiseren voor december en geldt het bij de uitvraag ingediende vervoerplan tot december van het daaropvolgend jaar.

Artikel 6: Dienstregeling

Het personenvervoer moet worden verricht overeenkomstig de dienstregeling. De procedure dienstregeling verloopt overeenkomstig de procedure voor het vervoerplan. Het programma van eisen kent enkele aanvullende procedurevoorschriften.

⁴ . Richtlijn 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten, artikel 17.

⁵ . Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad.

Gedurende het dienstregelingjaar kan een dienstregeling tijdelijk (gedurende maximaal een maand) zonder instemming van de concessieverlener gewijzigd worden. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn vanwege een spoedreparatie aan een schip.

Gedurende het dienstregelingjaar kan een dienstregeling beperkt zonder instemming van de concessieverlener gewijzigd worden. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn vanwege aansluiting op OV of omdat de vaartijd verruimd moet worden. Bij extreem hoge vervoervraag of bij uitval van meer dan één schip heeft het overzetten van zoveel mogelijk reizigers en voertuigen prioriteit boven het exact naleven van de dienstregeling.

Naast de dienstregeling vinden er, als de vervoervraag dat noodzakelijk maakt, extra afvaarten plaats. Het aantal extra afvaarten in een kalenderjaar is dus afhankelijk van het aantal reizigers en de spreiding van deze reizigers. De concessiehouder informeert concessieverlener hierover zodat laatstgenoemde inzicht heeft in het aantal uitgevoerde 'extra afvaarten' en kan bij sterke afwijking ten opzichte van vorige jaren om een toelichting vragen.

Daarbij wordt een reserveringssysteem door de concessiehouder gehanteerd. Dit is vooral gewenst voor vervoer van Motorrijtuigen.

Artikel 7: Wet- en regelgeving bij uitvoering van de concessie

Dit artikel laat onverlet dat ook de overige verplichtingen uit de concessie nageleefd moeten worden. De concessiehouder is voorts zelf verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat de concessie wordt uitgevoerd conform de op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving, waaronder ook internationale en Europese regelgeving. Een voorbeeld van dat laatste is de Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (zodra van toepassing) die rechtstreekse werking heeft en die verplichtingen voor de concessiehouder bevat. Op grond van artikel 2, lid 4, van deze verordening kan worden bepaald dat de rechten en verplichtingen uit deze verordening op vergelijkbare wijze gewaarborgd moeten worden indien er sprake is van openbare dienstverplichtingen of openbare dienstcontracten. Bij deze concessie is voor deze mogelijkheid gekozen. De 'vergelijkbare wijze' biedt de concessiehouder de nodige flexibiliteit om, gelet op zijn bedrijfsvoering en in te zetten schepen, zelf optimale invulling te geven aan de verplichtingen van de verordening. De concessiehouder heeft ook de ruimte om verdergaande maatregelen te nemen die rechten van reizigers waarborgen. In het programma van eisen zijn enkele bepalingen opgenomen inzake toegankelijkheid, informatie aan reizigers, klantenservice, klachten en reizigersrechten bij verstoringen ter uitwerking van deze bepaling.

Op grond van deze bepaling is de concessiehouder ook verantwoordelijk voor de gevolgen van gewijzigde wet- en regelgeving. Uiteraard biedt de concessie mogelijkheid voor de concessiehouder, bijvoorbeeld indien wet- en regelgeving tot extreme prijsstijgingen leiden, gevolgen mee te nemen in zijn overwegingen bij beoordeling van de tariefwijzigingen. Tenslotte is de concessiehouder, indien hij op grond van artikel 4 derden inschakelt, verantwoordelijk dat deze derden wet- en regelgeving naleven.

Artikel 8: Experimenteerbepaling

Dit artikel beoogt om experimenten en vernieuwingen door de concessiehouder mogelijk te maken die als doel hebben de reizigers een optimalisatie van het vervoer te bieden. Over dergelijke experimenten en vernieuwingen vraagt de concessiehouder vooraf advies van de Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden. Afhankelijk van de uitkomsten van het experiment wordt het concept ofwel verworpen ofwel (deels) in het reguliere diensten- en productenaanbod opgenomen. De concessiehouder heeft de vrijheid nodig om het experiment te staken indien het niet voldoet.

De concessieverlener zal bij een besluit over ontheffing beoordelen of er sprake is van een optimalisatie van het vervoer. Dat oordeel zal concessieverlener mede baseren op de

beleidsmatige wenselijkheid van het experiment en de mogelijke bijdrage van het experiment aan het algemeen belang van goed en aantrekkelijk vervoer.

Op enig moment wordt een experiment door de concessiehouder hetzij beëindigd, hetzij (deels) opgenomen in het reguliere aanbod. In beide gevallen eindigt de ontheffing en zijn alle concessievoorschriften weer onverkort van toepassing. Niet alle concessievoorschriften komen in aanmerking voor ontheffing. Het betreft dan met name kernvoorschriften in de concessie, inclusief het programma van eisen.

Artikel 9: Jaarlijkse tariefwijzigingen

Artikel 32, tweede lid, sub d, van de Wet personenvervoer 2000 bepaalt dat aan een concessie in elk geval voorschriften worden verbonden ten aanzien van de tarieven. Het doel van de voorschriften in de concessie is de reizigers te beschermen tegen te grote tariefstijgingen. Het belang hiervan is voorts gelegen in de omstandigheid dat de reiziger geen alternatieve vervoerswijze heeft.

Op grond van de in dit artikel opgenomen procedure stelt de concessieverlener jaarlijks het maximumtariefniveau vast. De concessieverlener stelt het maximumtariefniveau vast door het tariefniveau van het voorgaande jaar met de in deze bepaling opgenomen index te verhogen. De opbouw van de index kent zijn oorsprong in de samengestelde OV-index. De MEV (Macro Economische Verkenningen (MEV) en het Centraal Economisch Plan (CEP) worden beide uitgegeven door het Centraal Planbureau. De IMOC (prijs overheidsconsumptie, netto materieel) is de gemiddelde stijging van de prijzen van de netto materiele consumptie van de collectieve sector. Indien, ondanks door de concessiehouder te nemen maatregelen bij overschrijding van het redelijk rendement (zoals opgenomen zijn in artikel 1, lid 1, van Bijlage 2 van de concessie), er alsnog sprake is van overschrijding van het redelijke rendement, of daling van de klantwaardering, kan de concessieverlener geheel of gedeeltelijk van de verhoging afzien.

De concessiehouder mag maximaal één keer per jaar een tariefwijziging voorstellen. De wijziging geldt voor het opvolgende dienstregelingjaar. Het voorstel tot wijziging wordt door de concessiehouder aangekondigd in het vervoerplan. Indien de voorgestelde tarieven het eerder op 1 juli van elk jaar door de concessieverlener vastgestelde maximumtariefniveau overschrijden, moet de concessiehouder dit motiveren. De tariefwijziging moet gerelateerd zijn aan de kosten die de concessiehouder maakt in verband met de uitvoering van de concessie. Het voorstel tot wijziging bevat een motivering met betrekking tot de verwachte ontwikkeling van kosten en opbrengsten met berekeningen van de tariefwijziging. Daarbij wordt een relatie gelegd met de financiële verantwoording als bedoeld in artikel 15 van de concessie. De concessiehouder is vrij verschillende kaartsoorten te hanteren waarbij een in ieder geval een kaartsoort met een kortingstarief voor frequente reizigers wordt gehanteerd. De concessiehouder is vrij om zijn eigen modellen van vervoerbewijzen te bepalen.

De concessieverlener kan instemmen (middels instemming met het vervoerplan) met het voorstel van de concessiehouder. Pas na instemming mogen de tarieven worden aangepast.

Het is van belang dat tarieven duidelijk zijn. De concessiehouder zal in zijn voorstel moeten aantonen dat de tarieven duidelijk zijn en heeft voorts de verplichting om reizigers tijdig (vier weken voor de ingangsdatum van de tariefwijziging) op adequate wijze te informeren.

Artikel 10: Concessieprijs

De concessiehouder is geen prijs voor de concessie verschuldigd. Het Europeesrechtelijk begrip van de concessie verplicht ook niet hiertoe. Voor deze concessie maakt de Minister geen gebruik van de mogelijkheid een concessieprijs te vragen. De concessieprijs is daarom op 0 euro gesteld. Reden daarvoor is dat indien er financiële ruimte blijkt te zijn deze primair moet worden besteed aan lagere tarieven en/ of aanvullende voorzieningen. Dit laatste neemt niet weg dat de concessiehouder wel een marktconforme gebruiksvergoeding betaalt voor het gebruik van de infrastructuur.

Artikel 11: Redelijk rendement

Met de concessie wordt gedurende 15 jaar een exclusief recht verleend aan de concessiehouder waardoor concurrentie wordt uitgesloten. Indien op grond van de concessie een meer dan redelijk rendement zou kunnen worden verkregen, zou dit een potentieel voordeel opleveren voor de concessiehouder. Ook levert het afzien van een concessieprijs (te betalen aan de concessieverlener) een voordeel op voor de concessiehouder. Dit economische voordeel is niet langs commerciële weg te verkrijgen, is selectief, en sluit de concurrentie gedurende de looptijd van de concessie uit. Om te voorkomen dat met de concessieverlening een situatie ontstaat waarbij sprake is van ongeoorloofde staatssteun, wordt in dit artikel bepaald dat de concessiehouder niet meer dan een redelijk rendement op geïnvesteerd vermogen mag behalen in relatie tot het risicoprofiel van de ondernemingen en het rendement dat vergelijkbare ondernemingen in de markt behalen.

De normering voor redelijk rendement is vastgesteld op basis van de WACC-methodiek. WACC staat voor Weighted Average Cost of Capital, ofwel de gewogen gemiddelde vermogensvoet voor eigen en vreemd vermogen, waarbij voor de berekening van de kostenvoet voor eigen vermogen gebruik wordt gemaakt van het zogenoemde Capital Asset Pricing Model (CAPM). Het verwachte rendement wordt bepaald door het bedrijfsresultaat (dat is het operationele bedrijfsresultaat ofwel EBIT: Earnings Before Interest And Tax vóór aftrek van renten en belastingen) te delen door de verwachte gemiddelde netto activa waarde gedurende dat jaar (dat is [netto activawaarde begin van het jaar + netto activawaarde eind van het jaar] /2).

Het verwachte rendement dat de uitkomst is van deze berekening wordt vergeleken met de nominale WACC voor belastingen. Ex post wordt deze berekening uitgevoerd aan de hand van de gerealiseerde bedragen uit de financiële verantwoording.

De wijze waarop de concessieverlener nagaat of er sprake is van overschrijding van redelijk rendement wordt nader uitgewerkt in bijlage 2 bij de concessie. Het verwachte rendement zoals weergegeven wordt in de door de concessiehouder op te stellen prognoses vergeleken met de nominale WACC voor belastingen. Tevens wordt ex post deze berekening uitgevoerd aan de hand van de gerealiseerde bedragen uit de financiële verantwoording.

Bij dreigende overschrijding van het redelijk rendement dient de concessiehouder zijn dienstverlening aan te passen. Daarbij wordt in eerste instantie gedacht aan het verlagen van de tarieven en vervolgens aan verbetering van de dienstverlening (bijvoorbeeld uitbreiding van het aantal afvaarten). Bij de ex ante beoordeling van het verwachte rendement betreft de concessieverlener ook de financiële rapportages over de voorafgaande jaren. Na de helft van de looptijd van de concessie kan, indien de marktomstandigheden substantieel zijn gewijzigd, de concessieverlener besluiten een onderzoek te laten verrichten naar het redelijk rendement. Het redelijk rendement kan dan eventueel worden bijgesteld.

Artikel 12: Gebruiks- en huurovereenkomsten

Bij de uitvoering van het Openbare Dienstcontract is gebruik gemaakt van diverse productiemiddelen zoals, infrastructuur, aanleginrichtingen en walfaciliteiten. In bijlage 3 Ad 4 van de concessie is die lijst van productiemiddelen gespecificeerd. Om desinvesteringen te voorkomen en te waarborgen dat de concessie op een efficiënte wijze wordt uitgevoerd, is bepaald dat de concessiehouder bij uitvoering van de concessie gebruik moet maken van bestaande productiemiddelen. Om eventuele andere productiemiddelen te gebruiken, dient de concessiehouder vooraf goedkeuring vragen van de concessieverlener.

De concessiehouder is zelf verantwoordelijk voor het sluiten van gebruiks- of huurovereenkomsten of het vestigen van de zakelijke rechten die nodig zijn voor de uitvoering van de concessie.

Artikel 13: Informatie aan de Concessieverlener

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 32, tweede lid, aanhef en sub c, van de Wet personenvervoer waarin is bepaald dat aan een concessie in ieder geval voorschriften worden

verbonden ten aanzien van het verstrekken van informatie aan de concessieverlener ten behoeve van controle op de uitvoering van de concessie. Dit artikel geldt náást, dus in aanvulling op, de toezichthoudende bevoegdheden van de door de minister krachtens artikel 87, eerste lid, van de Wet personenvervoer 2000 aangewezen personen. Die personen zijn 'toezichthouder' als bedoeld in artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), en beschikken daarmee over de bevoegdheden van de artikelen 5:15, 5:16, 5:17 en 5:19 Awb (betreden van plaatsen, vorderen van inlichtingen, inzage van gegevens en bescheiden, en onderzoek van vervoermiddelen). Uit art. 5:20 Awb volgt dat de concessiehouder verplicht is aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen, die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden. Uit artikel 97 van de Wet personenvervoer 2000 volgt dat indien de toezichthouder van oordeel is dat de concessiehouder onvoldoende medewerking verleent, de toezichthouder bevoegd is om zo nodig met behulp van de sterke arm de nodige maatregelen te treffen. Weigering van medewerking is bovendien strafbaar ingevolge art. 184 Wetboek van Strafrecht.

Art. 5:13 Awb bepaalt dat een toezichthouder van zijn bevoegdheden slechts gebruik maakt voorzover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is. De meerwaarde van dit artikel uit de concessie is er dan ook met name in gelegen dat wordt geregeld welke informatie de concessiehouder in elk geval aan de concessieverlener moet verstrekken. De door concessiehouder verstrekte informatie moet uiteraard volledig, betrouwbaar en juist zijn. De concessiehouder is vrij om te bepalen hoe zij dit aantoont. Dit zou eventueel kunnen door middel van een accountantsverklaring.

Het tweede lid van dit artikel maakt nog eens expliciet dat ook zakelijke gegevens en bescheiden door de minister opgevraagd kunnen worden. Bij de uitleg van zakelijke gegevens wordt aangesloten bij de uitleg hiervan in artikel 5:17 Algemene wet bestuursrecht. Onder zakelijke gegevens moet worden verstaan alle gegevens (hardcopy en digitaal) die gebruikt worden ten dienste van het maatschappelijk verkeer. Uit de jurisprudentie bij dit artikel blijkt dat "zakelijke gegevens en bescheiden" ruim geïnterpreteerd moet worden. Concreet kan bij zakelijke gegevens en bescheiden bijvoorbeeld gedacht worden aan informatie over de opbouw van kosten die gemeoid zijn met het uitvoeren van de concessie door de concessiehouder, maar ook aan gegevens over de opbouw van kosten die van invloed zijn op de bedrijfsvoering van de concessiehouder. Hier wordt nog ten overvloede opgemerkt dat ook op het opvragen van informatie de algemene beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing zijn.

Onder de informatieplicht in dit artikel wordt ook begrepen dat de concessiehouder desgevraagd aan concessieverlener en, via deze, aan potentiële concessiehouders alle benodigde gegevens beschikbaar stelt om een concessieaanvraag voor de volgende periode voor te bereiden. Te denken valt onder meer aan gegevens over vraag en aanbod en personeelsomvang en aan de rapportages van het onderzoek dat periodiek door de bevoegde inspectiedienst of klassebureaus namens de Inspectie Verkeer en Waterstaat is uitgevoerd in het kader van het verlenen van het Certificaat van Onderzoek.

In een aantal artikelen, waaronder onderhavig artikel, is een voorschrift opgenomen inzake informatie over interne kwaliteit, respecteren van het milieu en aandacht voor goed onderhoud en veiligheid. Doel van de bepalingen is tweeledig. Enerzijds behoud van de aandacht voor deze aspecten en commitment daarvoor en anderzijds de explicitering van het beleid van de concessiehouders en het bekend maken van de bereikte resultaten daarvan om daarover van gedachten te kunnen wisselen en advies te vragen aan consumentenorganisaties en decentrale overheden. In de openbare dienstcontracten waren reeds bepalingen opgenomen over de genoemde aspecten en de reders besteedden hieraan ook al veel aandacht. In de consultatieronde over het programma van eisen zijn vragen gesteld over de administratieve lasten die informatieverplichtingen met zich meebrengen en over de toename daarvan in vergelijking met de openbare dienstcontracten die nu gelden. Bij de uitwerking van de concessie en het bijstellen van het programma van eisen is daarom aandacht besteed aan het beperken van de administratieve lasten. Als uitgangspunten gelden dat enerzijds de gevraagde informatie wordt geleverd en dat anderzijds de administratieve lasten zo beperkt mogelijk zijn en dubbel werk wordt voorkomen. Voor zover de reders nu al beleid hebben vastgelegd en kwaliteitssystemen gebruiken, volstaat het om daarnaar te verwijzen en (delen van) de documentatie daarvan te gebruiken voor rapportages. Waar mogelijk wordt

aangesloten bij de huidige wijze van administreren van de reders. Voor het overige zijn uitsluitend die informatievoorschriften gegeven die noodzakelijk zijn voor de controle op de concessie.

Artikel 14: Financiële informatie: prognoses

Op grond van artikel 14 van de concessie dient de concessiehouder jaarlijks, voor 1 augustus en samen met het vervoerplan, een prognose in ter onderbouwing van het vervoerplan inclusief tariefvoorstel. De prognose bevat gegevens met betrekking tot de te verwachte kosten en opbrengsten en verwacht bedrijfsresultaat voor het uitvoeren van de concessie. De prognose moet zodanig zijn opgesteld dat de concessieverlener het redelijk rendement op eenvoudige wijze kan beoordelen. De wijze waarop de concessieverlener het redelijk rendement beoordeelt wordt nader uitgewerkt in bijlage 2 van de concessie.

Het verwachte rendement wordt bepaald door het bedrijfsresultaat (dat is het operationele bedrijfsresultaat ofwel EBIT: Earnings Before Interest And Tax vóór aftrek van renten en belastingen) te delen door de verwachte gemiddelde netto activa waarde gedurende dat jaar (dat is [netto activawaarde begin van het jaar + netto activawaarde eind van het jaar] /2).

De prognose gaat vergezeld van een verklaring van een accountant. Het gaat daarbij om een registeraccountant of een Accountant-Administratieconsulent als bedoeld is in, en die voldoet aan de voorwaarden van, artikel 393, eerste lid van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Deze zal bij de prognose moeten nagaan of de aan de prognose ten grondslag liggende veronderstellingen redelijk zijn en of de prognose op basis van deze veronderstellingen op aanvaardbare wijze is opgesteld en gepresenteerd. In de accountantsverklaring wordt verklaard dat het onderzoek heeft plaatsgevonden in overeenstemming met het Nederlands recht, waaronder begrepen de Verordening gedragscode, de Nadere voorschriften onafhankelijkheid openbare accountant en de Nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (COS). De beoordeling dient te worden uitgevoerd in overeenstemming met COS 3400 "Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie".

Artikel 15: Financiële informatie: verantwoording achteraf

Naast de in artikel 13 van de concessie bedoelde informatie dient de concessiehouder jaarlijks financiële gegevens te verstrekken aan de concessieverlener. Het betreft hier, anders dan in artikel 14 bedoelde prognose, de financiële verantwoording van het voorafgaande jaar. Deze informatie wordt aangeleverd volgens het in Bijlage 2b van de concessie opgestelde model. Doel van dit artikel is dat de concessieverlener de ontwikkeling van het rendement kan volgen en toezicht kan houden op de verplichtingen van artikel 11 van de concessie (redelijk rendement) en bijlage 2 van de concessie. Anders dan de informatieverplichting van artikel 13, dient de concessiehouder de financiële informatie en verantwoording jaarlijks in te dienen.

Bij de aanvraag voor de concessie wordt de beoogde concessiehouder gevraagd een model voor de toerekening van kosten tussen bedrijfsonderdelen bij te voegen (conform paragraaf 3.4.4 van de concessieleidraad ten behoeve van Concessie Waddenveren Oost). Dit model wordt na accordering door de Concessieverlener als Bijlage 2a bij de concessie gevoegd. De Concessieverlener vraagt de Concessiehouder jaarlijks bij de financiële rapportage een verklaring te voegen van de accountant van de holding dat de toerekening van kosten aan de concessie gebonden activiteiten volgens dit model naar waarheid heeft plaatsgevonden.

De verstrekte gegevens moeten vergezeld zijn van een toelichting en verklaring van een accountant. Het gaat daarbij om een registeraccountant of een Accountant-Administratieconsulent als bedoeld is in, en die voldoet aan de voorwaarden van, artikel 393, eerste lid van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Voor zover van toepassing (organisatie structuur) geldt dit laatste zowel voor de accountant van de holding als voor de accountant van andere (juridische) entiteiten die de activiteiten van de concessie uitvoeren. In de accountantsverklaring wordt verklaard dat de controle heeft plaatsgevonden in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder begrepen de Verordening gedragscode, de Nadere voorschriften onafhankelijkheid openbare accountant en de Nadere voorschriften

Controle- en overige standaarden (COS). Indien relevant zullen in plaats van de COS de International Standards on Auditing (ISA) door de accountant worden toegepast. Tevens dienen de van toepassing, zijnde bepalingen uit de concessie bij de uitvoering van de werkzaamheden te worden betrokken. De controle dient zodanig te zijn gepland en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Artikel 16: Consumentenorganisaties

Consumentenorganisaties dienen door concessiehouder te worden betrokken bij de uitvoering van de concessie. De wet geeft daartoe voorschriften. Jaarlijks dient concessiehouder advies te vragen en overleg te voeren over de uitvoering van de concessie (conform artikel 31 Wet personenvervoer 2000). Daarnaast is in de concessie en in het programma van eisen precies aangegeven wanneer en waarover de Consumentenorganisaties om advies moeten worden gevraagd (bijvoorbeeld bij het voorgenomen vervoerplan en dienstregeling, de experimenteerbepaling maar bijvoorbeeld ook de wijze waarop de reizigers de prijs van het vervoerbewijs kunnen voldoen of bij wijziging van de algemene voorwaarden) of waar een informatieverplichting geldt voor concessiehouder aan Consumentenorganisaties (bijvoorbeeld ontvangst van rapportages over de afhandeling van klachten en het recht om inzage te krijgen van de concessiehouder in het draaiboek verstoringen). De concessiehouder is voorts op uitnodiging van de Consumentenorganisaties aanwezig bij de vergaderingen van deze organisaties op een in overleg vast te stellen tijdstip.

Concessieverlener zal ook op basis van de wettelijke verplichting daartoe met Consumentenorganisaties overleggen en advies vragen (conform artikel 27 Wet personenvervoer 2000, bijvoorbeeld bij wijziging van de concessie en artikel 28 Wet personenvervoer 2000).

Consumentenorganisaties hebben inmiddels twee platforms opgericht één voor de concessie Waddenveren West (de verbindingen met Vlieland en Terschelling) en één voor de concessie Waddenveren Oost (de verbindingen met Ameland en Schiermonnikoog). Deze platforms zijn ondergebracht bij het ROCOV Fryslân. Een vertegenwoordiging van de eilanders neemt op voordracht van de Waddengemeenten aan deze platforms deel. Reeds bij de totstandkoming van deze concessie heeft het ROCOV Fryslân aangevuld met vertegenwoordigers van de eilanders als consumentenplatform in oprichting advies uitgebracht aan concessieverlener over het in bijlage 1 opgenomen programma van eisen (bijlage 1 bij de concessie).

Artikel 17: Decentrale Overheden

Bij de concessie zijn ook veel decentrale overheden betrokken. Het gaat hierbij om de provincies Groningen en Fryslân als concessieverlener voor aangrenzende concessies en voor de Waddengemeenten (de gemeenten De Marne, Dongeradeel, Ameland en Schiermonnikoog) in hun hoedanigheid van medeoverheden.

Decentrale overheden dienen door concessiehouder te worden betrokken bij de uitvoering van de concessie. De wet geeft daartoe geen voorschriften. Wel is in de concessie en in het programma van eisen precies aangegeven wanneer en waarover de Decentrale Overheden betrokken moeten worden. Decentrale overheden worden om advies gevraagd (bijvoorbeeld over de uitvoering van het vervoerplan en de dienstregeling en bij wijzigingen van de algemene voorwaarden). Ook gelden voor concessiehouder informatieverplichtingen aan decentrale overheden (bijvoorbeeld de wijze waarop de concessiehouder de reiziger informeert over de dienstregeling en de tarieven). De concessiehouder is voorts op uitnodiging van de decentrale overheden aanwezig bij de vergaderingen van deze organisaties op een in overleg vast te stellen tijdstip.

Concessieverlener zal ook op basis van de wettelijke verplichting daartoe met Decentrale Overheden in overleg treden voordat de concessie wordt verleend en bij wijziging van de concessie (ingevolge artikel 26 Wet personenvervoer 2000). Concessieverlener is voornemens bovendien jaarlijks te overleggen met decentrale overheden over:

- in de concessie geregelde onderwerpen;
- en aan de concessie verwante zaken, waarbij concessieverlener voor niet binnen de concessie vallende onderwerpen slechts als 'facilitator' kan optreden binnen het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Decentrale Overheden hebben inmiddels twee platforms opgericht één voor de concessie Waddenveren West (de verbindingen met Vlieland en Terschelling) en één voor de concessie Waddenveren Oost (de verbindingen met Ameland en Schiermonnikoog). Reeds bij de totstandkoming van deze concessie is door de verschillende overheden separaat (schriftelijk) en in overleg advies uitgebracht aan concessieverlener over het programma van eisen.

Artikel 18: Verbeterplan

De naleving van de voorschriften uit de concessie inclusief het in bijlage 1 opgenomen programma van eisen (bijlage 1 bij de concessie) en het op basis van de concessie door concessiehouder opgestelde vervoerplan kan worden bevorderd door het opstellen van een zogenaamd verbeterplan.

Wanneer blijkt dat de concessiehouder één of meer regels niet naleeft, kan concessieverlener concessiehouder is schriftelijk verzoeken binnen een redelijke termijn een verbeterplan op te stellen. Dit verbeterplan bevat een beschrijving van de wijze waarop en een termijn waarbinnen de concessiehouder zal waarborgen dat de concessievoorschriften alsmede de verplichtingen op grond van het vervoerplan zullen worden nageleefd. Concessiehouder is verplicht uitvoering te geven aan het verbeterplan. Mocht het verbeterplan en de daarin opgenomen maatregelen niet tot verbetering leiden binnen de in het verbeterplan bepaalde termijn, dan kan de concessieverlener tot handhaving overgaan. Dit betreft in de meeste gevallen het gebruik maken van de bevoegdheid van concessieverlener tot het opleggen van een last onder dwangsom op grond van artikel 93 van de Wet personenvervoer 2000.

Naar aanleiding van het verbeterplan of een vervoerplan kan concessieverlener in overleg treden met concessiehouder over de naleving van de concessie.

Artikel 19: Boete

Bij overtreding van artikel 2.3, sub c, van het programma van eisen gedurende twee achtereenvolgende kwartalen wordt op grond van onderhavig artikel een contractuele boete opgelegd. Dit geldt dus voor het geval de concessiehouder twee achtereenvolgende kwartalen het maximum voor uitgevallen afvaarten per kwartaal van 1 % overschrijdt. Dit geldt niet indien overschrijding van het maximumpercentage het gevolg is van overmacht. In artikel 2.4 van het programma van eisen is uiteengezet wanneer er wel en niet sprake is van overmacht. Bij een beroep op overmacht zal de concessiehouder veelal op basis van 'goed zeemanschap' beslissingen hebben genomen die tot uitval of vertragingen leiden (bijv. vanwege voorspelde extreme weersomstandigheden). Indien een dergelijke situatie zich voordoet meldt de concessiehouder waarom zijns inziens er sprake was van een 'overmacht situatie' binnen de daarvoor gestelde termijn van 48 uur. Bij de beoordeling van de overmacht zal de concessieverlener het zeemanschap van de kapitein nadrukkelijk mee laten wegen.

Artikel 20: Evaluatie en wijziging

Dit artikel regelt de verplichting voor de concessiehouder om mee te werken aan evaluaties die door of namens de concessieverlener worden uitgevoerd naar deze concessie. De evaluatie ziet op de uitvoering van de concessie door de concessiehouder. Een evaluatie kan leiden tot een wijziging van de concessie. De concessiehouder is verplicht om aan de evaluatie mee te werken.

De concessie wordt in elk geval negen jaar nadat de concessie in werking is getreden geëvalueerd. De periode van negen jaar geeft de concessiehouder voldoende tijd om zich verder te ontwikkelen waarbij ook een goed beeld van de reguliere uitvoering van de concessieverplichtingen kan worden gegeven. De periode van negen jaar geeft

concessieverlener ook voldoende tijd om zich, voor het aflopen van de concessie, voor te bereiden op de voorgenomen aanbesteding van de opvolgende concessie.

De concessie kan door de concessieverlener worden gewijzigd met inachtneming van artikel 29a van de Wet personenvervoer 2000. Deze bepaling is van toepassing op wijziging van concessies die zonder een aanbesteding zijn of worden verleend. Op grond van deze bepaling heeft de concessiehouder 4 dagen na bekendmaking van het besluit (tot concessiewijziging) de kans om een voorbehoud te maken. Zodoende wordt het consensuele karakter van de concessie gewaarborgd.

Artikel 21: Medewerking bij aanbesteding

Het Besluit personenvervoer 2000 verplicht de Minister, na de eerste onderhandse gunning, de opvolgende concessie middels een openbare aanbesteding te gunnen. Daarbij is middels artikel 7a van het Besluit personenvervoer 2000 de PSO-verordening⁶ deels van toepassing verklaard. Deze aanbestedingsprocedure staat open voor alle exploitanten en verloopt open en eerlijk, met inachtneming van de beginselen van transparantie en non-discriminatie⁷. Dit artikel van de concessie verplicht de concessiehouder om mee te werken aan de voorbereiding van een openbare aanbesteding die onder omstandigheden ook, bij eerdere beëindiging van de concessie, kan plaatsvinden. Er kan sprake zijn van eerdere beëindiging van de concessie indien de Minister op grond van artikel 43 van de Wet personenvervoer besluit tot (gedeeltelijke) intrekking van de concessie indien gebleken is dat de concessiehouder de concessie niet naar behoren uitvoert of heeft uitgevoerd. Medewerking bestaat onder andere uit het verschaffen van de nodige informatie aan de concessieverlener die nodig is voor de voorbereiding van de aanbesteding. Ook kan worden verzocht mee te werken aan een zogenaamde vlootstroom ten behoeve van potentiële opvolgende concessiehouders. Medewerking bestaat in ieder geval ook doordat de concessiehouder mee moet werken aan de overdracht van productiemiddelen bij afloop van de concessie en de borging van continuïteit. Dit is nader uitgewerkt in de artikelen 22 en 23 van de concessie. Ook moet de concessiehouder handelingen achterwege laten die de aanbesteding nadelig kunnen beïnvloeden. Uiteraard geldt dat de medewerking van de concessiehouder binnen de grenzen van het aanbestedingsrecht verleend moet worden.

Artikel 22: Overdracht Productiemiddelen

De Wet personenvervoer 2000 bevat een regeling voor de overgang van rechten en verplichtingen ten aanzien van productiemiddelen ingeval van overgang van een concessie. Het gaat hierbij om productiemiddelen die worden gebruikt voor de uitvoering van de concessie. In het kader van deze concessie zijn twee hoofdcategorieën productiemiddelen onderscheiden: schepen en (overige) productiemiddelen, niet zijnde schepen (bijvoorbeeld terminalgebouwen). Deze laatste categorie kent soms nog een nadere specificatie. Het kan bijvoorbeeld gaan om zakelijke rechten (bijvoorbeeld recht van erfpacht of opstal) of persoonlijke rechten (bijvoorbeeld huur) ten aanzien van de productiemiddelen. Ook kan het gaan om roerende zaken.

Het is mogelijk aan de concessie nadere voorschriften te verbinden ten aanzien van de toepassing van de relevante wettelijke artikelen (43a en 43b van de Wet personenvervoer 2000). Dat is in het bijzonder gebeurd in de artikelen 22 en 23 van de concessie en bijlage 3 bij de concessie, die nog een nadere uitwerking kent in bijlage 4 van de concessie. In bijlage 3 van de concessie is een omschrijving gegeven welke (rechten en verplichtingen ten aanzien van) productiemiddelen het betreft en is een methode beschreven waarmee de waarde op het moment van overgang van de concessie wordt bepaald. Bij dit moment van waardebepaling van de schepen is als uitgangspunt genomen dat de voorbereiding van een openbare aanbesteding ongeveer 3 jaar voor het einde van de looptijd start. Eveneens is voorzien in een

⁶ . Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad.

⁷ . Artikel 5, derde lid, PSO-verordening.

geschillenbeslechting (artikel 22, lid 5, van de concessie). De waarde van de productiemiddelen dient bij de overgang van de concessie te worden bepaald door enerzijds rekening te houden met het gebruik van de productiemiddelen en de investeringen, afschrijvingen en het gepleegde onderhoud gedurende de 15 jaar van deze concessie. Anderzijds dient rekening gehouden te worden met het feit dat de productiemiddelen ook na overgang van de concessie nogmaals vergelijkbaar (aan het gebruik gedurende deze concessie) gebruikt zullen gaan worden (vermoedelijk weer voor een periode van 10 tot 15 jaar). Bij de taxatie dient derhalve geen rekening gehouden te worden met het feit dat de betreffende productiemiddelen ook anderszins of elders zouden kunnen worden ingezet.

In de concessie is geen nadere uitwerking gegeven aan de overgang van personeel bij de overgang van de concessie. Hiervoor geldt uitsluitend het wettelijk regime van de Wet personenvervoer 2000 (artikelen 36 e.v., voor zover deze in artikel 7a Besluit personenvervoer 2000 van overeenkomstige toepassing zijn verklaard).

Artikel 23: Continuïteit van het vervoer

Deze concessie voorziet in een betrouwbare bootdienst. Artikel 23 bevat diverse verplichtingen ten tijde van de looptijd van de concessie die de continuïteit helpen borgen. Het gaat om verplichtingen ter zake van investeringen en boekhouding alsmede over onderhoud en een goede personele bezetting. Tot slot verplicht het artikel tot een goede afstemming van het einde van de concessie en de start van de activiteiten van de opvolgend concessiehouder.

Artikel 24: Meldplicht concessiehouder

Om de continuïteit van de uitvoering van de concessie te waarborgen is de concessiehouder verplicht melding te maken van bepaalde omstandigheden op basis waarvan de uitvoering van de concessie in gevaar dreigt te komen. Het gaat bijvoorbeeld om een dreigende faillissement van de concessiehouder. De melding geeft de concessieverlener de kans om tijdig maatregelen te nemen om de verbinding in stand te houden.

Artikel 25: Looptijd en overdracht

Bij het bepalen van de concessieduur is aansluiting gezocht bij de PSO-verordening⁸. In artikel 4, derde lid, van de verordening wordt een termijn van 15 jaar genoemd voor spoorvervoer. Omdat er een parallel te trekken is tussen investeringen in treinmaterieel en investeringen in schepen, is naar analogie van deze in de PSO-verordening genoemde termijn, gekozen voor een termijn van 15 jaar. De duur van de concessie is verder bepaald door afschrijvingen op investeringen en een redelijke vergoeding voor het geïnvesteerde kapitaal van de concessiehouder, rekening houdend met zijn exploitatierisico. De feitelijke datum van beëindiging van de concessie wordt bepaald door de concessieverlener. Deze datum valt in het vijftiende jaar van de concessie, te rekenen vanaf de inwerkingtreding daarvan. De duur van maximaal 15 jaar wordt daarbij niet overschreden.

Artikel 26: Samenstelling van deze concessie

De concessie bevat meerdere bijlagen. Zowel de concessie als de daarbij behorende bijlagen bevatten concessievoorschriften waaraan de concessiehouder moet voldoen. De tekst van de concessie heeft, bij eventuele tegenstrijdigheden tussen de tekst van de concessie en de bijlagen, voorrang. Omdat de bijlagen van de concessie integraal onderdeel uitmaken van de concessie, zijn wijzigingen van de bijlage(n) tevens aan te merken als een wijziging van de concessie. Op deze wijziging (en ook andere wijzigingen van de concessie) is artikel 29a van

⁸ . Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad.

de Wet personenvervoer 2000 van toepassing (gelegenheid om voorbehoud te maken door concessiehouder).

wveyand@planet.nl
inge.willemsen@minverw.nl
avelsen@bda.amsterdam.nl
michel.bezuijen@haarlemmermeer.nl
arthur.van.dijk@haarlemmermeer.nl
hooijmaijers@noord-holland.nl
h.luiten@zaanstad.nl
schipperj@noord-holland.nl
p.keijzer@zaanstad.nl
lkeijzer@bda.amsterdam.nl
lth.engels@purmerend.nl
t.weterings@beverwijk.nl
remko.schnieders@dhv.nl
robin@witteveen.nl

Bijlage 1 - Programma van Eisen

Hoofdstuk I: Voorzieningenniveau, Dienstregeling en vervoerplan

Artikel 1.1: Voorzieningenniveau

- a. In het eerste concessiejaar van de concessie, wordt door de Concessiehouder een Dienstregeling uitgegeven waarbij (op jaarbasis) ten minste het aantal afvaarten met dezelfde spreiding geboden wordt als in de Dienstregeling van 2010, zoals opgenomen in het Programma van Eisen Bijlage 1. Met deze afspraak dat afspraken over verbeteringen met consumentenorganisaties en Decentrale Overheden die na vaststelling van deze Dienstregeling zijn gemaakt ook in toepassing zijn op het minimale aanbod.
- b. In de jaren volgend op het eerste concessiejaar geldt als minimum het voorzieningenniveau het vervoerplan, dat is vastgesteld volgens de procedure, die is vastgelegd in artikel 5 van de concessie.

Artikel 1.2: Inhoud vervoerplan

- Het door de Concessiehouder voorgestelde vervoerplan, met uitzondering van het vervoerplan voor het eerste concessiejaar, omvat:
- I. een visie op de ontwikkeling van de vervoervraag en het vervoeraanbod in de komende vijf jaar;
 - II. een visie op een op de Reizigers gerichte dienstverlening, waarbij de gehele reisketen wordt betrokken;
 - III. een vertaalslag van de visies, bedoeld onder I en II in de gevolgen voor het vervoeraanbod voor de komende vijf jaar, de aan te bieden producten en diensten (betreffende de gehele keten), de infrastructuur, materieel en het personeel;
 - IV. de Dienstregeling als bedoeld in artikel 1.3 en eventuele voornemens voor wijzigingen in de Dienstregeling van het komende jaar;
 - V. eventuele voornemens voor wijziging in de aansluitingen van en op de dienstregelingen van vervoerders die aansluitend (openbaar) vervoer verzorgen voor het komende jaar;
 - VI. de tarieven en eventuele voornemens voor wijzigingen in tarieven en tariefstructuur voor het komende jaar;
 - VII. een beschrijving van de wijze waarop de Concessiehouder inspeelt (waaronder doorging van extra afvaarten) op voorgenomen en voorziene situaties, waarin de vervoervraag van Reizigers substantieel groter is dan binnen de Dienstregeling kan worden opvangen;
 - VIII. een beschrijving van de wijze waarop de Concessiehouder inspeelt op voorzien groot onderhoud van schepen en overige Productiemiddelen;
 - IX. een geactualiseerd overzicht als bedoeld in Bijlage 3 onder ad 3 van de concessie conform Bijlage 3 onder Ad 1, punt 1, van de concessie;
 - X. een beschrijving van de wijze waarop de Concessiehouder het vervoer van goederen naast het Personenvervoer afwikkelt;
 - XI. een beschrijving van de mate van zitplaatsgarantie;
 - XII. de kwantitatieve en kwalitatieve gevolgen van de voorgestelde wijzigingen, als bedoeld onder IV t/m X, voor de Reizigers;
 - XIII. de kwantitatieve en kwalitatieve gevolgen van de voorgestelde wijzigingen, als bedoeld onder IV t/m X, voor de vervoervraag;
 - XIV. mogelijke alternatieven voor de voorgestelde wijzigingen;
 - XV. een weergave van de in het advies en in het overleg met de Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden naar voren gebrachte zienswijzen en voor zover het vervoerplan afwijkt van die zienswijzen een deugdelijke motivering van die afwijking.

Artikel 1.3: Dienstregeling

- a. De door de Concessiehouder voorgestelde Dienstregeling maakt onderdeel uit van het vervoerplan. De procedure vervoerplan als bedoeld in artikel 5 van de concessie is daarop dan ook van toepassing.
- b. De Concessiehouder voert in aanvulling op de procedure als bedoeld in artikel 5 van deze concessie vooraf overleg over de voorgestelde Dienstregeling met de vervoerders die aansluitend (openbaar) vervoer verzorgen inzake:
 - I. goede aansluitingen van de Dienstregeling op de dienstregeling van het (openbaar) vervoer in aangrenzende gebieden zoals weergegeven in Programma van Eisen Bijlage 2 (Overzicht aansluitingen (openbaar) vervoer / wachttijdenregeling) met een acceptabele overstaptijd van circa 15 minuten;
 - II. afstemming van de ingangsdatum van de Dienstregeling op de ingangsdatum van de dienstregeling van vervoerders die aansluitend (openbaar) vervoer verzorgen.
- c. De Dienstregeling wordt één keer per jaar vastgesteld en treedt op een in het vervoerplan aangegeven datum, gelegen in de periode 10 december – 10 januari in werking, met inachtneming van het in sub d en e bepaalde. Bij voorkeur valt deze datum samen met de wijzigingsdatum van de dienstregelingen van vervoerders die aansluitend (openbaar) vervoer verzorgen.
- d. De Concessiehouder informeert de Reizigers en de vervoerders die aansluitend (openbaar) vervoer verzorgen vóór 1 december via de daartoe geëigende informatiekkanalen over de Dienstregeling voor het volgende jaar en de ingangsdatum ervan. Daarnaast informeert Concessiehouder de Reiziger over eventuele tussentijdse wijzigingen van de Dienstregeling als bedoeld in sub e, f en g van dit artikel. Op de informatieverstrekking bedoeld in dit lid is artikel 8.1 van het Programma van Eisen van toepassing.
- e. De Dienstregeling vervangt de voorgaande Dienstregeling op het bij de bekendmaking vermelde moment, tenzij en voor zover de Concessieverlener niet met de Dienstregeling als onderdeel van het vervoerplan heeft ingestemd. In dat geval geldt de procedure zoals beschreven in artikel 5 van de concessie.
- f. In afwijking van sub c, is het de Concessiehouder toegestaan de Dienstregeling tussentijds zonder instemming van de Concessieverlener beperkt te wijzigen. Er is sprake van een beperkte wijziging als het aantal afvaarten ten opzichte van de oorspronkelijke Dienstregeling niet wijzigt en als de vertrek- en aankomsttijden van de afvaarten niet meer dan een half uur afwijkt van de oorspronkelijke tijden.
- g. In afwijking van sub c, is het de Concessiehouder toegestaan de Dienstregeling tijdelijk zonder instemming van de Concessieverlener te wijzigen. Er is sprake van een tijdelijke wijziging als de periode gedurende welke de tijdelijk gewijzigde Dienstregeling van kracht is maximaal een maand bedraagt.
- h. In afwijking van sub c, is het de Concessiehouder toegestaan de Dienstregeling tussentijds structureel te wijzigen indien dat dringend noodzakelijk is. In een dergelijk geval dient de Concessiehouder de voorgenomen wijziging tenminste vier weken van te voren schriftelijk voor instemming voor te leggen aan de Concessieverlener met een beschrijving van de voorgestelde wijziging en een toelichting op de noodzaak. De Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden ontvangen een afschrift ter informatie van het schrijven van Concessiehouder aan Concessieverlener. Er is sprake van een structurele wijziging van de Dienstregeling als het aantal afvaarten ten opzichte van de oorspronkelijke Dienstregeling wijzigt en/of als de vertrek- en aankomsttijden van de afvaarten meer dan een half uur afwijken van de oorspronkelijke tijden en als de gewijzigde Dienstregeling langer dan een maand van kracht is.

Hoofdstuk II: Uitvoeringskwaliteit

Artikel 2.1: Vervoerplicht

- a. De Concessiehouder is verplicht Reizigers die beschikken over een voor de Verbinding geldig vervoerbewijs te vervoeren met hun bagage en hulpmiddelen, waaronder onder meer kinderwagens, rollators, scootmobielen en vouwfietsen worden begrepen, tegen het daarbij behorende tarief.
- b. Huisdieren mogen worden meegevoerd, mits kort aangelijnd of in een tas of mand (of een dergelijk voorwerp), die kan worden neergezet of op schoot gehouden. Indien het dier een plaats inneemt, is de eigenaar van het dier het geldende tarief verschuldigd, met uitzondering van gecertificeerde hulphonden. Deze laatstgenoemde honden worden gratis vervoerd. De Concessiehouder kan (huis)dieren weigeren mee te nemen, indien deze op enigerlei wijze voor de Reiziger of voor het personeel lastig of hinderlijk kunnen zijn of lijden aan een besmettelijke ziekte. Het personeel beoordeelt of een dier in aanmerking komt voor vervoer overeenkomstig het hierboven bepaalde.
- c. De Concessiehouder is verplicht de bij de Reizigers behorende Motorrijtuigen al dan niet voorzien van een aanhangwagen, en fietsen alsmede fietsen met trapondersteuning te vervoeren op de Reguliere dienst tegen het daarbij behorende tarief.
- d. De Concessiehouder mag op de schepen van de Reguliere dienst naast het Personenvervoer ook Vrachtauto's als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet wegvervoer goederen vervoeren alsmede aanhangwagens zonder trekkend voertuig, onverminderd de bepalingen in deze concessie inzake Personenvervoer.
- e. Hulpdiensten en rampbestrijdingsdiensten hebben evenals rouwauto's zowel in functie als bij de retourvaart voorrang op andere Motorrijtuigen.
- f. Concessiehouder biedt Reizigers in de havens de mogelijkheid om bagage op bagagewagens te plaatsen. Deze bagagewagens worden door de Concessiehouder aan en van boord gereden. Na aankomst in de haven van bestemming kunnen Reizigers de bagage weer uit die bagagewagens ophalen. Aan Reizigers wordt op de veerhaventerreinen duidelijk gemaakt waar de bagagewagens zich bevinden.
- g. Indien de vervoervraag van Reizigers dit vereist worden extra afvaarten ingezet.
- h. Ingeval van benodigde extra afvaarten (onder andere in het geval van calamiteiten) kan een schip binnen één uur vaarklaar en operationeel gemaakt worden in de haven waar dat schip zich op dat moment bevindt of waar dat schip op dat moment nabij is.

Artikel 2.2: Punctualiteit

- a. 95% van de afvaarten mag niet meer dan 10 minuten te laat ten opzichte van de Dienstregeling of tijdstip van geplande extra afvaart vertrekken, berekend per kwartaal.
- b. Het genoemde percentage geldt behoudens Overmacht en behoudens vertraging vanwege het overnemen van aansluitingen van het (openbaar) vervoer als bedoeld in Programma van Eisen Bijlage 2 onder 2.

Artikel 2.3: Uitval

- a. Afvaarten die niet of niet geheel zijn uitgevoerd, met andere woorden het niet vertrekken van schepen dan wel vertrokken schepen die niet de geplande bestemming(en) bereiken, worden beschouwd als uitgevallen afvaarten, tenzij sprake is van Overmacht.
- b. Het aantal afvaarten die niet of niet geheel zijn uitgevoerd wordt vastgesteld op basis van de vergelijking van de MIPOV-gegevens als bedoeld in Programma van Eisen Bijlage 4 met de gegevens van de infrastructuurbeheerders.
- c. Het maximum voor uitgevallen afvaarten per kwartaal is 1,0% van de geplande afvaarten volgens de Dienstregeling in een kwartaal inclusief de geplande extra afvaarten in dat kwartaal.

Artikel 2.4: Overmacht

- a. De Concessiehouder is niet gehouden tot naleving van artikel 2.2 en 2.3 van het Programma van Eisen indien en voorzover hij daartoe niet in staat is vanwege een oorzaak die niet te wijten is aan zijn schuld, noch krachtens wet, rechtshandeling of verkeersopvatting voor zijn rekening komt. Alsdan is sprake van Overmacht.
- b. Onder Overmacht wordt in ieder geval verstaan: vertraging of uitval als gevolg van buitengewone omstandigheden die zelfs door het treffen van alle redelijke maatregelen niet voorkomen hadden kunnen worden. Dergelijke buitengewone omstandigheden zijn situaties waarbij:
 - I. sprake is van extreme weersomstandigheden (ongeacht of die zijn voorspeld);
 - II. sprake is van extreme waterstanden (zowel hoog als laag) waardoor de vaargeulen niet bevaarbaar zijn en/of de aanlegplaatsen niet bereikbaar zijn;
 - III. sprake is van zware ijsgang voor schepen behorend tot de Reguliere dienst;
 - IV. door natuurlijke morfologische ontwikkelingen de vaargeulen zijn dichtgeslibd en daardoor niet meer bevaarbaar zijn.
- c. Onder Overmacht wordt in ieder geval niet verstaan:
 - I. gebrek aan personeel door stakingen;
 - II. gebrek aan Productiemiddelen;
 - III. tekortkomingen van eventuele andere vennootschappen/rechtspersonen die door de Concessiehouder worden gebruikt bij de uitvoering van deze concessie.
- d. Ingeval zich een situatie van Overmacht voordoet, meldt de Concessiehouder dit onverwijld aan de Concessieverlener met mededeling van de aard, omvang en oorzaak van de Overmacht en de consequenties daarvan voor de uitvoering van de Dienstregeling (uitval, vertragingen etc.).
- e. Op basis van de melding van de Concessiehouder beslist de Concessieverlener of er sprake is van Overmacht.
- f. Indien de Concessieverlener beslist dat er geen sprake is van Overmacht wordt dit gemotiveerd en schriftelijk aan de Concessiehouder medegedeeld.
- g. Als de Concessiehouder niet binnen 48 uur vanaf de vertraging of uitval de Overmachtsituatie meldt, heeft voor de uitvoering van de concessie te gelden dat de aard, omvang en oorzaak van de vertraging of uitval aan Concessiehouder te wijten is.

Artikel 2.5: Kwaliteit

- a. De uitvoering van de concessie wordt, onverminderd de beoordeling door de Concessieverlener, jaarlijks beoordeeld door middel van het in opdracht van de Concessieverlener uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek ingevolge artikel 11.3 van het Programma van Eisen.
- b. Referentie is het klanttevredenheidsonderzoek dat najaar 2009 is uitgevoerd en dat integraal is opgenomen in het Programma van Eisen Bijlage 3 (Klanttevredenheidsonderzoek Waddenveerdiensten, 2009).

- c. Voor de klanttevredenheid, die blijkt uit het jaarlijkse onderzoek, bedoeld in onderdeel b, geldt dat:
 - I. het ongewogen gemiddelde oordeel van de Reizigers voor de verschillende vaartkenmerken tenminste gelijk moet zijn aan 8,0 als referentiewaarde, danwel tenminste gelijk aan het ongewogen gemiddelde oordeel van de Reizigers indien dat in het referentiejaar 2009 lager was dan 8,0;
 - II. per vaartkenmerk het ongewogen gemiddelde oordeel van de Reiziger niet lager mag zijn dan 8,0 als referentiewaarde, danwel niet meer dan 0,5 punt lager mag zijn ten opzichte van het ongewogen gemiddelde oordeel van de Reiziger, indien dat in het referentiejaar 2009 lager was dan 8,5.
- d. De Concessiehouder spant zich aantoonbaar in om de klanttevredenheid jaarlijks te doen stijgen, indien het ongewogen gemiddelde oordeel voor de verschillende vaartkenmerken lager is dan 8,0 dan wel voor die onderdelen waarvan het resultaat lager is dan 8,0.

Artikel 2.6: Afstemming in de dagelijkse praktijk met het (openbaar) vervoer in aangrenzende gebieden

- a. De Concessiehouder maakt in de dagelijkse praktijk met vervoerders die aansluitend (openbaar) vervoer verzorgen onderling afspraken over de uitvoering van goede aansluitingen van de Dienstregeling op het (openbaar) vervoer in aangrenzende gebieden zoals weergegeven in Programma van Eisen Bijlage 2 (Overzicht aansluitingen (openbaar) vervoer / wachttijdenregeling).
- b. Bij vertragingen van de schepen richting vaste land biedt de Concessiehouder, als de laatste aansluiting van de Dienstregeling op bus of trein niet wordt gehaald, alternatief bus- of taxivervoer aan overeenkomstig Programma van Eisen Bijlage 2 (Overzicht aansluitingen (openbaar) vervoer / wachttijdenregeling).

Artikel 2.7: Verstoringen en vertragingen

- a. De Concessiehouder heeft een draaiboek waarin is weergegeven hoe te handelen bij verstoringen in de uitvoering van de concessie (vertragingen, uitval etc.).
- b. Concessieverlener, Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden hebben desgevraagd inzage in dit draaiboek.
- c. Bij verstoringen en vertragingen informeert de Concessiehouder, zowel aan boord als in de havens, de Reizigers proactief over alternatieve reismogelijkheden met aansluitend (openbaar) vervoer.
- d. Bij verstoringen en vertragingen informeert de Concessiehouder vervoerders die aansluitend (openbaar) vervoer verzorgen proactief zodat deze hun Reizigers optimaal kunnen informeren en bedienen.

Hoofdstuk III: Schepen

Artikel 3.1: Verantwoordelijkheden

- a. Alle schepen benodigd voor de uitvoering van de Dienstregeling van deze concessie, zoals opgenomen in Bijlage 3 Ad 3 bij de concessie, vallen volledig onder de verantwoordelijkheid van de Concessiehouder en voldoen ten minste aan de eisen van deze concessie en zijn geschikt voor de uitvoering daarvan.
- b. Het kwaliteitsniveau van alle schepen blijft ten minste gelijk aan het kwaliteitsniveau van 2010, zoals dit onder andere wordt bepaald door middel van de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek als bedoeld in artikel 2.5 van het Programma van Eisen.
- c. Voor de aanschaf, Lease, en/of (ver-)nieuwbouw van alle schepen gelden de bepalingen en de daarin vervatte procedures als bedoeld in Bijlage 3 Ad 1 onder 2 en Bijlage 4 bij de concessie.
- d. Alle vormen van onderhoud aan en de vernieuwing van alle schepen vallen onder de verantwoordelijkheid en zijn voor rekening van de Concessiehouder.

- e. De Concessiehouder is ervoor verantwoordelijk dat ook bij tijdelijke uitval van één schip de uitvoering van de Dienstregeling gewaarborgd is.

Artikel 3.2: Aanvullende eisen schepen Reguliere dienst

- a. De schepen van de Reguliere dienst (inclusief het reserveschip) bieden wanneer de weersomstandigheden dit vanuit veiligheidsoogpunt toestaan, de mogelijkheid om het buitendek te betreden.
- b. De schepen van de Reguliere dienst zijn zodanig geconstrueerd dat de concessie onder alle weersomstandigheden (bijvoorbeeld wind, mist, ijsgang etc.) kan worden uitgevoerd. Deze schepen zijn voorzien van een speciale ijsversterking.
- c. Per Verbinding dient ten minste één schip van de Reguliere dienst geschikt te zijn voor vervoer van voertuigen tot een aslast van 12,5 ton.

Artikel 3.3: Staat van onderhoud

- a. Alle schepen van de Concessiehouder voldoen aan certificering volgens ISO-9001:2000 en volgens de ISM-code (International Management Code for Safe Operations of Ships and for Pollution Prevention, zoals vastgesteld is in IMO-resolutie A.741(18) - 1993).
- b. Slijtage en beschadigingen dienen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk bij de eerstvolgende dokbeurt, verholpen te worden.
- c. Alle veiligheidsgevoelige componenten worden vervangen voor afloop van hun technische levensduur.
- d. Het exterieur van alle schepen wordt net en schoon gehouden.

Artikel 3.4: Uitzonderingen

- a. Gedurende de eerste drie jaar van de concessie hoeft, onverlet de wettelijke eisen, een reserveschip niet aan de eisen van de concessie te voldoen mits het reserveschip (behoudens calamiteiten) niet meer dan 50 dagen per kalenderjaar op afvaarten van de Dienstregeling wordt ingezet.
- b. Indien de vervoervraag tijdelijk zo groot is dat deze niet met de schepen als bedoeld in Bijlage 3 Ad 3 van de concessie kan worden uitgevoerd, dan is de inzet van versterkingsschepen toegestaan. Versterkingsschepen hoeven, onverlet de wettelijke eisen, niet aan de eisen van de concessie te voldoen.

Artikel 3.5: Milieudoelstellingen

- a. Concessiehouder zal bij de uitvoering van deze concessie het milieu respecteren en in stand te houden.
- b. Concessiehouder spant zich aantoonbaar in om een zo gering mogelijke uitstoot van CO₂, NO_x, fijnstof en andere schadelijke stoffen te bewerkstelligen en duurzame technologieën in te zetten.
- c. De Concessiehouder vaart op milieuverantwoorde wijze conform de doelstellingen van het programma 'VoortVarend Besparen' één van de uitvoeringsprogramma's bij de beleidsbrief 'Varen voor een vitale economie: een veilige en duurzame binnenvaart', Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2007.
- d. Afvalstoffen die aan boord van alle schepen vrijkomen, worden niet op de vaarweg geloosd en uitsluitend ingezameld afgegeven aan de wal. Dit met uitzondering van vuil water dat is gezuiverd door een zuiveringsinstallatie.
- e. Driejaarlijks stelt de Concessiehouder een milieuplan op met (i) een rapportage over de milieubelasting in de voorgaande periode, (ii) een analyse van de mogelijkheden voor milieuvriendelijkere exploitatie in relatie tot lid b, c en d van dit artikel en (iii) een lijst met concrete maatregelen voor milieuvriendelijkere exploitatie. Er wordt tevens gerapporteerd over (iv) de implementatie en effecten van de maatregelen uit het voorgaande milieuplan en over de naleving van de internationale en Europese regelgeving en aanbevelingen. Het eerste milieuplan stelt de Concessiehouder uiterlijk op in het eerste jaar na het onherroepelijk worden van de concessie. Het milieuplan wordt ingediend bij de Concessieverlener.

- f. De milieuraportage wordt ter informatie aangeboden aan de Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden.

Artikel 3.6: Interieur van de schepen

- a. Het interieur van alle schepen, waarmee bedoeld alle voor Reizigers toegankelijke ruimtes, wordt uiterlijk om de 15 jaar vernieuwd.
- b. De schepen van de Reguliere dienst zijn minimaal voorzien van:
 - I. een cateringafdeling (dranken en maaltijden);
 - II. een passend aantal toiletten;
 - III. een voorziening voor zieken;
 - IV. een lift geschikt voor Reizigers met een mobiliteitsbeperking (bijvoorbeeld zittend in een rolstoel) tenminste voor vervoer tussen het autodek en de salon(s) en bij voorkeur ook van/naar het buitendek.
- c. Het is de Concessiehouder niet toegestaan al dan niet doorzichtige reclame te plakken op de ruiten. Op overige plaatsen is reclame toegestaan.

Artikel 3.7 Comfort en netheid

- a. De Concessiehouder zorgt ervoor dat Reizigers in schone en nette schepen kunnen reizen. Dit betekent in ieder geval dat:
 - I. eventuele graffiti- en andere schades ten gevolge van vandalisme binnen vijf werkdagen verwijderd danwel gerepareerd zijn;
 - II. alle schepen bij aanvang van de eerste afvaart van de dag van binnen schoon zijn;
 - III. gedurende de dag het interieur van de schepen schoongehouden wordt.
- b. Om het comfort van de Reizigers te waarborgen beschikken de schepen over:
 - I. voldoende zitplaatsen;
 - II. geluids- en trillingsarme motoren;
 - III. voldoende ruimte voor bagage;
 - IV. voldoende mogelijkheden voor rondlopende en staande Reizigers om zich vast te houden;
 - V. een goed werkend klimaatbeheersingsysteem.
- c. Concessiehouder draagt er zorg voor dat het genereren van storende geluiden door Reizigers verboden is en dat dit wordt gehandhaafd.

Artikel 3.8: Toegankelijkheidskenmerken

- a. De Concessiehouder zorgt ervoor dat de voor de Reizigers relevante rechten- en verplichtingen uit de Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (zodra van toepassing) op vergelijkbare wijze worden gewaarborgd en in ieder geval op de wijze zoals in de concessie wordt voorgeschreven;
- b. Onverminderd de Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (zodra van toepassing), hebben alle schepen redelijke aanpassingen voor Reizigers met een motorische, auditieve, visuele en/of cognitieve functiebeperking en zijn toegankelijk voor Reizigers met kinderwagens, rollators en rolstoelen;
- c. Er zijn op elke afvaart voldoende bereikbare opstelplaatsen voor hulpmiddelen en zitplaatsen voor Reizigers met een functiebeperking. Bij ruw weer worden de rolstoelen bevestigd of krijgen de Reizigers met een rolstoel een veilige zitplaats toegewezen en assistentie bij het plaats nemen op deze zitplaats;
- d. De Concessiehouder verleent op verzoek assistentie aan Reizigers met een motorische functiebeperking en/of stelt gratis rolstoelen ter beschikking aan Reizigers die daar behoefte aan hebben voor het vervoer aan en van boord. Reizigers die dat bij hun reservering hebben aangevraagd, ontvangen een bevestiging dat assistentie en/ of een rolstoel beschikbaar is;

- e. De Concessiehouder is in staat om na aanmelding (tot een dag van tevoren) op alle schepen van de Reguliere dienst ruimte te creëren voor het gelijktijdig vervoeren van meerdere Reizigers met een rolstoel;
- f. De Concessiehouder verleent na aanmelding (tot een dag van tevoren) begeleiding aan Reizigers met motorische, auditieve, visuele en/of cognitieve functiebeperving;
- g. Tijdens het in- en uitstappen is er personeel aanwezig bij de toegangen tot het schip;
- h. Er is op elk schip ten minste één toilet aanwezig dat geschikt is voor Reizigers met een motorische functiebeperving;
- i. Concessiehouder ontwikkelt een reddingsplan dat rekening houdt met Reizigers met een beperking en zorgt ervoor dat het personeel vertrouwd is met dit reddingsplan;
- j. Alle auditieve informatie (omroepberichten) dient tevens op visueel overdraagbare wijze beschikbaar te zijn;
- k. Reizigers met een motorische functiebeperving die bij hun reservering hebben aangemeld per auto aan boord te komen, krijgen de mogelijkheid zo dicht mogelijk bij een lift te parkeren. Het personeel zorgt ervoor dat er voldoende vrije ruimte naast en/of achter het voertuig is om zonder hinder uit en in de auto te stappen;
- l. De Concessiehouder spant zich aantoonbaar in proactief toekomstige regelgeving op het terrein van toegankelijkheid te implementeren;
- m. Bij de inrichting van alle schepen worden bij voorkeur contrasterende kleuren gebruikt zodat al het meubilair, stangen, knoppen en veiligheidsvoorzieningen duidelijk zichtbaar en herkenbaar zijn;
- n. Voor zover er in de ruimte waar Reizigers met een mobiliteitsbeperking zich ophouden geen bemanning aanwezig is tijdens de vaart, bevindt zich hier een communicatievoorziening met de bemanning. Deze voorziening is zodanig aangebracht dat deze voor Reizigers met een motorische functiebeperving gemakkelijk te bereiken is.

Hoofdstuk IV: Personeel

Artikel 4.1 Kwalificaties

- a. Concessiehouder draagt er zorg voor dat het personeel dat belast is met de uitvoering van de veerdienst beschikt over de wettelijk vereiste diploma's en daarnaast beschikt over de volgende kwalificaties:
 - I. een klantgerichte instelling en klantvriendelijk gedrag;
 - II. goede beheersing van de Nederlandse taal op tenminste taalniveau B1, zoals deze opgenomen is in de meetlat van de Raad van Europa (het Common European Framework) waarvan de inhoud Concessiehouder genoegzaam bekend is;
 - III. deskundigheid en betrokkenheid;
 - IV. herkenbaar, representatief en ordentelijk gekleed.
- b. Voor personeel dat in contact staat met Reizigers geldt bovendien:
 - I. voor in elk geval stewards voldoende beheersing van de Engelse en Duitse taal om in het Engels en Duits gestelde vragen van Reizigers te begrijpen en in het Engels en Duits te beantwoorden en om zo nodig aanwijzingen te kunnen geven met het oog op de veiligheid;
 - II. kennis van het gebied en de vervoerdiensten (Dienstregeling en tarieven) alsmede van het aansluitend (openbaar) vervoer, zodat vragen van Reizigers hierover beantwoord kunnen worden.
- c. Personeelsleden van de wallocatie kunnen (mogelijke) noodsituaties goed inschatten en hierbij adequaat handelen.

Artikel 4.2: Organisatie en opleiding

De Concessiehouder besteedt permanent aandacht aan opleiding, training en begeleiding van het personeel, zodanig dat het in staat is en blijft om de taken naar behoren en te vervullen en hierbij een hoog niveau van klantvriendelijkheid en service te verlenen en veiligheid te waarborgen.

Artikel 4.3: Dienstverlening

Het personeel van de Concessiehouder is behulpzaam en houdt rekening met Reizigers met een functiebeperking als bedoeld in artikel 3.8 van het Programma van Eisen.

Hoofdstuk V: Veiligheid

Artikel 5.1: Verantwoordelijkheid

De Concessiehouder is verantwoordelijk voor de veiligheid van Reizigers en zijn personeel.

Artikel 5.2: Veiligheidsniveau

De Concessiehouder draagt zorg voor een continue hoog niveau van veiligheid voor de Reizigers en zijn personeel op de kades rond de tijden van aankomst en vertrek, in de wachruimten en in de schepen alsook voor derden in de omgeving van de activiteiten van Concessiehouder en handelt in dat verband naar de ISM-code (International Management Code for Safe Operations of Ships and for Pollution Prevention, zoals vastgesteld in IMO-resolutie A.741(18) – 1993).

Artikel 5.3: Communicatie

- a. Concessiehouder draagt er zorg voor dat de Reizigers zo nodig in contact kunnen treden met daartoe door de Concessiehouder aangewezen op het schip aanwezig personeel dat voor de Reiziger als zodanig herkenbaar is.
- b. Er is rechtstreeks, en in geval van nood onopvallend, contact mogelijk tussen personeelsleden in het vaartuig en een wallocatie.

Artikel 5.4: Aangifte sociale veiligheidsincidenten

De Concessiehouder zal het doen van aangifte van sociale veiligheidsincidenten door personeelsleden stimuleren en begeleiden. Concessiehouder zal bij sociale veiligheidsincidenten, indien nodig, zorg dragen voor juridische ondersteuning van zijn personeel, met mede als oogmerk eventuele schade voortvloeiend uit deze incidenten te kunnen verhalen.

Artikel 5.5: Huisregels

- a. De huisregels vormen een onderdeel van de algemene voorwaarden, als bedoeld in artikel 9.5 van het Programma van Eisen en bevatten de regels omtrent wel en niet toelaatbaar gedrag en de wijze waarop deze regels door de Concessiehouder worden gehandhaafd.
- b. In de wachruimtes, op de kades en in alle schepen (inclusief de versterkingsschepen als bedoeld in artikel 3.4 sub b van het Programma van Eisen) gelden huisregels. De Concessiehouder hanteert deze, maakt ze bekend aan de Reizigers en spreekt Reizigers er op aan als zij zich niet aan de huisregels houden.

Artikel 5.6: Veiligheidszorgsysteem

- a. Omwille van de veiligheidszorg en -verantwoordelijkheid zorgt de Concessiehouder voor de opzet en beheer van een veiligheidszorgsysteem. Dit is een gedocumenteerde beschrijving van de procedures met betrekking tot de veiligheid voor Reizigers en personeel van Concessiehouder aan boord, in de terminals en op

het haven terrein, voor zover deze laatste voor de uitvoering van de concessie wordt gebruikt. Het veiligheidszorgsysteem is een deugdelijk systeem voor het bijwerken van de gedocumenteerde beschrijving en de borging van mutaties in handboeken, instructies en procedures.

- b. In het veiligheidszorgsysteem wordt in ieder geval opgenomen:
 - I. het beleid, doelstellingen en periodieke managementreview met betrekking tot de veiligheid voor Reizigers en personeel;
 - II. de toedeling van interne verantwoordelijkheden;
 - III. de interne veiligheidsvoorschriften en de procedures die daarbij horen;
 - IV. de normering van de schepen ten aanzien van bouw, onderhoud en revisie;
 - V. de normering van de schepen ten aanzien van wijziging, reparatie en afkeur;
 - VI. eisen te stellen aan het personeel en aan bedrijven die werkzaamheden verrichten;
 - VII. de wijze waarop de Concessiehouder zorgt voor interne controle op de naleving van de normen en op de staat van de veiligheid;
 - VIII. de wijze waarop de Concessiehouder calamiteitenoefeningen organiseert, lering heeft getrokken uit ervaringen met incidenten en de borging van deze leerervaringen in het veiligheidszorgsysteem.
- c. Het veiligheidszorgsysteem van de Concessiehouder wordt afgestemd op het veiligheidszorgsysteem, veiligheids- of toezichtplan of ander veiligheidsbeleid van de infrastructuurbeheerder (aanlegsteigers, vaarwegen, havens) en omgekeerd. Waar en wanneer nodig vullen ze elkaar aan. Concessiehouder draagt zorg voor de afstemming van zijn systeem op het systeem, plan of beleid van de infrastructuurbeheerder en legt dit vervolgens ter beoordeling op de onderlinge aansluiting voor aan de infrastructuurbeheerder.
- d. De Concessiehouder overlegt de volledige documentatie van het veiligheidszorgsysteem aan de Concessieverlener en actualiseert dit minimaal elke vijf jaar.
- e. Het veiligheidszorgsysteem wordt na totstandkoming toegepast, waarbij de daaruit voortvloeiende ervaring omgegaan door Concessiehouder in de dagelijkse praktijk wordt toegepast.

Artikel 5.7: Rampensimulatietraining

- a. Concessiehouder dient periodiek deel te nemen aan een operationele of table top rampensimulatietraining (oefening) onder regie van de verantwoordelijke veiligheidsregio en op basis van de regionale oefenplanning. Het oefenen vindt plaats op basis van het Rampbestrijdingsplan en of het Incidentbestrijdingsplan Waddenzee. De operationele oefening kan zowel op zee als, bij slecht weer, in de haven plaats vinden. De inzet van scheeps capaciteit tijdens de operationele oefening en de inzet van veiligheidsmiddelen wordt in overleg met de veiligheidsregio's bepaald (reddingsvlotten, reddingsboten en glijgoten). De kosten komen voor rekening van de Concessiehouder.
- b. Concessiehouder neemt daartoe deel aan de oefenorganisatie van de oefening. De regie van dit proces ligt in handen van de coördinerende Veiligheidsregio Fryslân als genoemd in de overkoepelende regeling Incident bestrijdingsplan Waddenzee, IBP-W. (Voorheen Waddex-overleg). De gevraagde multidisciplinaire oefeninspanning ontslaat Concessiehouder niet van de noodzaak hun eigen monodisciplinaire bedrijfshulpverlening periodiek te beoefenen.
- c. Al het personeel, in het bijzonder vanuit de nautische regelgeving en/of op basis van de bedrijfshulpverlening hiervoor verantwoordelijk bemanningsleden, dient tenminste een maal per twee jaar aan een dergelijke oefening deel te nemen.

Hoofdstuk VI: Te benutten infrastructurale voorzieningen, accommodatie aan de wal

Artikel 6.1: Wachtruimten, infrastructurale voorzieningen en verkeersbegeleiding

- a. De Concessiehouder is bij de uitvoering van de concessie verplicht gebruik te maken van bestaande infrastructuur, aanleginrichtingen en walfaciliteiten zoals nader uit te werken in de concessie.

- b. Op de veerhaventerreinen zorgt de Concessiehouder voor verwarmde, overdekte, rookvrije wachtruimten.
- c. Deze wachtruimten zijn tenminste een half uur voor vertrek van iedere afvaart opengesteld. Bij vertragingen en uitval van vervoer worden zij ten minste tot het vertrek van de (volgende) afvaart open gehouden. In het geval de laatste afvaart van een dag uitvalt wordt de wachtruimte tot 2 uur na het geplande vertrektijdstip open gehouden.
- d. De wachtruimten zijn voorzien van toiletten, ook voor mensen met een mobiliteitsbeperking. Indien mogelijk kunnen reizigers in de wachtruimten tegen betaling koude en warme dranken verkrijgen.
- e. Voor voetpassagiers is de loketvoorziening als bedoeld in artikel 9.1 sub a I van het Programma van Eisen in of nabij de wachtruimte.
- f. De Concessiehouder zorgt voor begeleiding van het voor de eigen veerdienst bestemde verkeer op de haventerreinen, inclusief bediening van slagbomen en maakt hiertoe afspraken met de infrastructuurbeheerder en overige rechthebbenden.

Hoofdstuk VII: Marketing (marktwerking en promotie)

Artikel 7.1: Doelstelling en verantwoordelijkheid

- a. De Concessiehouder spant zich aantoonbaar in om door middel van marketing de vervoervraag ten minste constant te houden en het imago en de bekendheid van de veerdienst te verbeteren.
- b. De Concessiehouder informeert Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden over zijn marketing- en tariefacties.

Artikel 7.2: Ontwikkeling en uitvoering

- a. De Concessiehouder is verantwoordelijk voor zijn eigen marketing strategie.
- b. De Concessiehouder stemt zijn marketingactiviteiten af met die van de concessiehouders regionaal (openbaar) vervoer in de provincies Fryslân en Groningen en met die van de concessiehouder(s) van het landelijke spoorwegnet.
- c. Indien de provincies Fryslân en Groningen en/of de regionale vervoerders al dan niet met andere partners activiteiten zouden gaan ontplooiën op het gebied van integrale of concessiegrensoverschrijdende marketing (zoals het Waddenbiljet), dan dient de Concessiehouder zich hierbij aan te sluiten en actief te participeren.
- d. De Concessiehouder participeert actief in promotie acties van de Waddeneilanden.

Hoofdstuk VIII: Reisinformatie

Artikel 8.1: Reisinformatie

- a. Onverminderd hetgeen bepaald is in Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (zodra van toepassing) dient de Concessiehouder zorg te dragen voor een optimale beschikbaarheid van alle voor de Reizigers relevante informatie over de Verbindingen, aansluitingen en tarieven.
- b. De Concessiehouder verstrekt onder redelijke en objectief gerechtvaardigde voorwaarden gegevens omtrent het door hem te verrichten vervoer aan degene die hierom verzoekt ten behoeve van het voeden en actualiseren van een reisinformatiesysteem.
- c. De Concessiehouder stelt in elk geval ter beschikking aan de Reizigers:
 - I. een overzicht van de Dienstregeling, inclusief aansluitende verbindingen;
 - II. de tarieven;
 - III. de van toepassing zijnde algemene voorwaarden, zoals bedoeld in artikel 9.5 van het Programma van Eisen;
 - IV. een eigen OV-service- en klachtennummer;

- V. de internetsite met reisinformatie van de Concessiehouder;
 - VI. de telefoonnummers en de internetsite van het landelijk reisinformatiesysteem;
 - VII. het adres en telefoonnummer van de landelijke Geschillencommissie Openbaar Vervoer.
- d. De in lid c bedoelde informatie is toegankelijk voor alle Reizigers en wordt aan de Reizigers kosteloos verstrekt met een dienstregelingfolder en via internet.
 - e. Wijzigingen ten opzichte van de Dienstregeling en de inzet van extra afvaarten worden vooraf bekend gemaakt via o.a. internet en het landelijk reisinformatiesysteem.
 - f. Actuele informatie (bijvoorbeeld vanwege verstoringen) wordt direct via o.a. internet bekendgemaakt.
 - g. De Concessiehouder is verplicht actuele reisinformatie tegelijkertijd te verstrekken aan de Nationale Databank OV (i.o.) en/ of vergelijkbare initiatieven aan de Nationale Databank OV.
 - h. Ten minste een maal per jaar vraagt Concessiehouder advies aan de Consumentenorganisaties en Decentrale overheden over de wijze waarop reisinformatie ingevolge dit artikel wordt aangeboden aan de Reiziger.

Hoofdstuk IX: Klantenservice

Artikel 9.1: Klantenservice

- a. Onverminderd hetgeen bepaald is in Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (zodra van toepassing) is de Concessiehouder verplicht een voor alle Reizigers toegankelijke klantenservice in te richten met:
 - I. fysieke informatieloketten op alle locaties waar afvaarten plaatsvinden met uitzondering van Schiermonnikoog;
 - II. een door mensen bemand telefonisch loket;
 - III. een digitaal loket;
 - IV. informatie in het Nederlands, Engels en Duits.
- b. Het telefonisch loket is:
 - I. bereikbaar tegen het standaard regionaal tarief;
 - II. op werkdagen tijdens kantooruren tenminste vier uur per dag bereikbaar op tijden zoals aangegeven op de website en op het antwoordapparaat.
 - III. in de weekenden en op feestdagen tenminste twee uur per dag bereikbaar op tijden zoals aangegeven op de website en op het antwoordapparaat.
- c. De fysieke informatieloketten zijn tenminste geopend vanaf 45 minuten voor elke geplande afvaart (voor de eerste afvaart 30 minuten) tot 15 minuten nadat de geplande afvaart daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.
- d. Bij de informatieloketten kunnen geïnteresseerden in ieder geval terecht voor:
 - I. geplande en actuele vertrek- en aankomsttijden van schepen en van aansluitend (openbaar) vervoer;
 - II. mondelinge en schriftelijke informatie over:
 - i. de Dienstregeling;
 - ii. de tarieven;
 - iii. de aansluitingen op trein en regionaal (openbaar) vervoer (busfolders, treinfolders en/of internettoegang);
 - iv. de mogelijkheden om een klacht/suggestie in te dienen;
 - v. de procedure voor gevonden voorwerpen;
 - vi. informatievoorzieningen voor Reizigers met een functiebeperking.
- e. De Concessiehouder verspreidt desgevraagd informatie over de veerdienst via de loketten en informatiecentra van derde partijen. Samenwerking met toeristische diensten, reisbureaus, regionale en landelijke vervoerders is toegestaan en gewenst.

- f. De Concessiehouder spant zich aantoonbaar in Reizigers aan boord gratis de beschikking te geven over breedband internet met tenminste informatie over aansluitend vervoer. Via narrowcasting wordt actuele toeristische informatie over het eiland beschikbaar gesteld. Onder narrowcasting wordt verstaan het leveren van informatie die is gericht op een bepaald publiek, op een geselecteerde locatie en tijdstip via digitale schermen, veelal op afstand aangestuurd met relevante visuele content.

Artikel 9.2: Klachten en suggesties

- a. Onverminderd hetgeen bepaald is in Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (zodra van toepassing) is Concessiehouder verplicht een klachtendienst en klachtenprocedure in te richten.
- b. Reizigers en andere belanghebbenden kunnen zich met klachten en suggesties op de volgende manieren tot de Concessiehouder wenden:
 - I. telefonisch, tegen het standaard regionaal tarief, bereikbaar ten minste op werkdagen tijdens kantooruren tenminste vier uur per dag bereikbaar op tijden zoals aangegeven op de website en op het antwoordapparaat;
 - II. schriftelijk via internet of via een antwoordnummer.
- c. De indiener van een schriftelijke klacht of suggestie ontvangt uiterlijk binnen vijf werkdagen een bevestiging dat zijn klacht in behandeling is genomen.
- d. De indiener van een schriftelijke klacht of suggestie ontvangt uiterlijk vier weken na het indienen van de klacht/suggestie een inhoudelijke reactie. De reactie omvat ten minste de volgende elementen:
 - I. een inhoudelijke reactie op de klacht/suggestie; met redenen omkleed;
 - II. uitsluitel over wat er met de klacht/suggestie gedaan zal worden; met redenen omkleed;
 - III. een mededeling dat er een landelijke geschillencommissie Openbaar Vervoer bestaat aan wie de klachtindiener een geschil kan voorleggen (Geschillencommissie Openbaar Vervoer, Postbus 90600, 2509 LP te Den Haag) alsmede de voorwaarden die deze commissie hanteert voor het in behandeling nemen van klachten.
- e. In eerste instantie is de afhandeling van klachten en suggesties een zaak tussen de Concessiehouder en de Reiziger of overige belanghebbenden. Voor klachten/suggesties die betrekking hebben op aspecten die geheel of gedeeltelijk buiten de verantwoordelijkheid van de Concessiehouder vallen, neemt de Concessiehouder contact op met de derde partij die verantwoordelijk of medeverantwoordelijk is en spreekt met deze derde partij af wie de klacht/suggestie verder behandelt. De Concessiehouder meldt bij de ontvangstbevestiging welke partij de klacht/suggestie verder zal afhandelen.
- f. Het aantal en de aard van de klachten en suggesties geven een belangrijke indruk van de prestaties van de Concessiehouder. De Concessiehouder zendt de Concessieverlener daarom ieder kwartaal een overzicht van de klachten(afhandeling) als bedoeld in artikel 11.4 van het Programma van Eisen.
- g. De Concessieverlener zendt ter informatie het overzicht van de Concessiehouder aan Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden.
- h. De Concessiehouder is aangesloten bij de landelijke Geschillencommissie Openbaar Vervoer.
- i. Indien de provincie Fryslân een regionale geschillencommissie opricht, dan sluit de Concessiehouder zich ook bij deze commissie aan.
- j. Het indienen van een klacht/suggestie en de afhandeling ervan veroorzaken geen kosten voor de indiener.

Artikel 9.3: Gevonden voorwerpen

- a. De Concessiehouder is verplicht een procedure voor gevonden voorwerpen op te zetten en is verplicht gevonden voorwerpen in bewaring te nemen.

- b. De Concessiehouder spant zich aantoonbaar in om aan te sluiten bij het vigerend systeem en programma voor gevonden voorwerpen.
- c. De procedure gevonden voorwerpen wordt bekend gemaakt via de dienstregelingfolder en via de website van de Concessiehouder.
- d. De gevonden voorwerpen dienen tenminste gedurende drie maanden door de Concessiehouder of door een door de Concessiehouder aangewezen organisatie bewaard te worden.
- e. De gevonden voorwerpen moeten gedurende deze drie maanden bij een op de website genoemde plaats en tijd kosteloos opgehaald kunnen worden.
- f. Reizigers die een voorwerp verloren hebben kunnen zich op de volgende manieren tot de Concessiehouder wenden:
 - I. telefonisch tegen het standaard tarief binnen de regio, op werkdagen tijdens kantooruren tenminste vier uur per dag bereikbaar op tijden zoals aangegeven op de website en op het antwoordapparaat;
 - II. via internet;
 - III. schriftelijk via een antwoordnummer;
 - IV. via alle loketten;
 - V. via de bemanning van de schepen en het personeel op de wal.
- g. Reizigers die een verloren voorwerp bij Concessiehouder of de door de Concessiehouder aangewezen organisatie gemeld hebben, krijgen binnen drie weken bericht of hun eigendom gevonden is.
- h. Er worden geen administratie- of overige kosten aangerekend.
- i. Indien gevonden voorwerpen worden nagezonden mogen de verzendkosten bij de Reiziger in rekening worden gebracht.

Artikel 9.4: Dienstverlening en Reizigersrechten

De Concessiehouder waarborgt de rechten van Reizigers op een wijze die vergelijkbaar is met de rechten zoals opgenomen zijn in Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (zodra van toepassing).

Artikel 9.5: Algemene voorwaarden

- a. De Concessiehouder stelt algemene voorwaarden op waarin hij onder meer ten opzichte van de Reiziger concrete verbintenissen aangaat op het gebied van de kwaliteit die de Reiziger mag verwachten en Concessiehouder voorziet in de toepasselijkheid van deze algemene voorwaarden.
- b. De algemene voorwaarden zijn conform de concessie en bevatten geen bepalingen die strijdig zijn met de concessie.
- c. De Concessiehouder zorgt ervoor dat de aspecten informatie; veiligheid en betrouwbaarheid alsmede hygiëne, schoonheid en netheid; reiscomfort; service en geld terug bij uitval en vertraging; klachten en suggesties; gevonden voorwerpen; reizigersrechten; en reizen met een mobiliteitsbeperking middels de algemene voorwaarden of op andere wijze worden geborgd.
- d. De huisregels als bedoeld in artikel 5.5 van het Programma van Eisen vormen een onderdeel van de algemene voorwaarden.
- e. De algemene voorwaarden behoeven instemming van de Concessieverlener en worden vooraf voorgelegd ter advisering aan de Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden.

Hoofdstuk X: Reservering en chipkaartgebruik

Artikel 10.1: Reservering

- a. De Concessiehouder hanteert een reserveringssysteem.
- b. Reizigers kunnen tenminste vanaf 1 januari 2012 via internet reserveren.

Artikel 10.2: Chipkaart

- a. Invoering van de OV-chipkaart is mogelijk, doch niet verplicht.
- b. De Concessiehouder mag voor eigen rekening en risico de OV-chipkaart voor Reizigers zonder Motorrijtuig invoeren.

Hoofdstuk XI: Beheer en monitoring

Artikel 11.1: Management informatie algemeen

- a. Ieder jaar vóór 1 mei verstrekt de Concessiehouder een vervoerkundig jaaroverzicht van het afgelopen jaar waarin de belangrijkste resultaten worden weergegeven, zoals:
 - I. Aantal vervoerde Reizigers en voertuigen (met onderverdeling);
 - II. Aantal afvaarten;
 - III. Aantal klachten;
 - IV. Punctualiteit en uitval.
- b. Het vervoerkundig jaaroverzicht wordt door Concessiehouder openbaar gemaakt.

Artikel 11.2: Management informatie methode MIPOV

- a. De Concessiehouder is verplicht om ieder kwartaal gegevens te verstrekken gebaseerd op de methodiek van het 'Model Informatieprofiel Openbaar Vervoer' (MIPOV). Bij de start van de concessie is dit het 'MIPOV 2008'. Deze verplichting betreft:
 - I. kernelement 1: Overzicht veerverbindingen;
 - II. kernelement 3: Overzicht afvaarten en dienstregelingkilometers;
 - III. kernelement 4: Uitval;
 - IV. kernelement 5a: Punctualiteit;
 - V. kernelement 6: Veiligheid en incidenten;
 - VI. kernelement 7: Opstappers en motorrijtuigen;
 - VII. optioneel element 3: Afhandeling klachten;
 - VIII. optioneel element 4: Klachtenoverzicht;
 - IX. optioneel element 11: Extra afvaarten.
- b. Het format met toelichting op de inhoud van de elementen uit lid a is opgenomen als Bijlage 4.
- c. Indien gedurende de concessieperiode wijzigingen optreden in het MIPOV of een nieuwe versie van het MIPOV wordt vastgesteld, dient de Concessiehouder informatie conform deze nieuwe of gewijzigde versie te verstrekken indien Concessieverlener dit van hem vraagt.
- d. De MIPOV-informatie is bestemd voor de Concessieverlener en wordt niet openbaar gemaakt door de Concessiehouder. Concessieverlener maakt de MIPOV-informatie niet openbaar tenzij daartoe gedwongen op grond van een wettelijke plicht of een rechterlijke uitspraak.

Artikel 11.3: De klanttevredenheid

- a. De klanttevredenheid wordt in opdracht van de Concessieverlener onderzocht en gemeten.
- b. De methodiek van het onderzoek en meting van de klanttevredenheid, bij Concessiehouder genoegzaam bekend, is conform de systematiek van de 'OV-Klantenbarometer' zoals die door het Kennisplatform Verkeer en Vervoer (KpVV) is opgesteld.
- c. Het onderzoek naar en meting van de klanttevredenheid vindt ten minste één maal per jaar plaats in het voorjaar (april/mei) en maximaal vier maal per jaar.
- d. De Concessiehouder geeft volledige medewerking aan de bovengenoemde klanttevredenheidsonderzoeken.
- e. De Concessiehouder stelt per Verbinding een klantenpanel in.
- f. De Concessiehouder toetst onder andere de klanttevredenheid van de klantenpanels en trekt daar lering uit. De Concessiehouder informeert de

Concessieverlener en de Consumentenorganisaties alsmede de Decentrale Overheden over de uitkomsten.

Artikel 11.4: Kwaliteitsonderzoek

De Concessieverlener kan periodiek het vervoeraanbod van de Concessiehouder aan een visitatie onderwerpen. Dit houdt in dat waarnemers het vervoer en hun bevindingen, onder andere ten aanzien van kwaliteitsaspecten die in het Programma van Eisen zijn opgenomen, rapporteren. Deze rapportages worden besproken met de Concessiehouder. Indien uit de rapportages knelpunten naar voren komen, dient de Concessiehouder een toelichting te geven op de oorzaken hiervan en zich aantoonbaar in te spannen om een verbetering te realiseren.

Bijlagen bij het Programma van Eisen

Programma van Eisen Bijlage 1 - Minimum dienstregelingniveau (op basis van Dienstregeling 2010)

Ameland - Holwerd

maandag t/m donderdag	6:30		8:30	9:30	10:30	12:30	14:30	16:30	18:30	18:30				
	het gehele jaar		het gehele jaar	1-jul t/m 31-aug	het gehele jaar	het gehele jaar	1-apr t/m 31-okt	het gehele jaar	het gehele jaar	het gehele jaar				
vrijdag	6:30	7:30	8:30	9:30	10:30	11:30	12:30	13:30	14:30	15:30	16:30	17:30	18:30	19:30
	het gehele jaar	van 1-jul t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug
zaterdag	6:30	7:30	8:30	9:30	10:30	11:30	12:30	13:30	14:30	15:30	16:30	17:30	18:30	19:30
	van 1-jun t/m 31-aug	van 1-jul t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	van 1-apr t/m 31-okt	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	van 1-apr t/m 30-sep	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jul t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jul t/m 31-aug
zon- en feestdagen			8:30		10:30		12:30		14:30	15:30	16:30	17:30	18:30	
			het gehele jaar		van 1-apr t/m 31-okt		het gehele jaar		van 1-mrt t/m 31-okt	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 30-sep	het gehele jaar	

Vaartijd ca. 45 minuten

Holwerd – Ameland

maandag t/m donderdag	7:30		9:30	10:30	11:30	13:30	15:30	17:30	19:30					
	het gehele jaar		het gehele jaar	van 1-jul t/m 31-aug	het gehele jaar	het gehele jaar	van 1-apr t/m 31-okt	het gehele jaar	het gehele jaar	het gehele jaar				
vrijdag	7:30	8:30	9:30	10:30	11:30	12:30	13:30	14:30	15:30	16:30	17:30	18:30	19:30	20:30
	het gehele jaar	van 1-jul t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug
zaterdag	7:30	8:30	9:30	10:30	11:30	12:30	13:30	14:30	15:30	16:30	17:30	18:30	19:30	20:30
	van 1-jun t/m 31-aug	van 1-jul t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	van 1-apr t/m 31-okt	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 31-aug	van 1-apr t/m 30-sep	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jul t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jul t/m 31-aug
zon- en feestdagen			9:30		11:30		13:30		15:30	16:30	17:30	18:30	19:30	
			het gehele jaar		van 1-apr t/m 31-okt		het gehele jaar		van 1-mrt t/m 31-okt	van 1-jun t/m 31-aug	het gehele jaar	van 1-jun t/m 30-sep	het gehele jaar	

Vaartijd ca. 45 minuten

Schiermonnikoog – Lauwersoog

maandag t/m zaterdag	7:30	10:30	12:30	14:30	16:30	18:30	20:30
	het gehele jaar	het gehele jaar	van 1-jun t/m 30-sep	het gehele jaar	van 1-jun t/m 30-sep	het gehele jaar	alleen op vrijdag
zon- en feestdagen		10:30	12:30		16:30	18:30	
		het gehele jaar	van 1-jun t/m 30-sep		het gehele jaar	het gehele jaar	

Extra afvaarten in 2010:

12.30 uur op 02/04, 05/04, 30/04, 21/05 en 24/05

20.30 uur op 12/05

Vaartijd ca. 45 minuten

Lauwersoog – Schiermonnikoog

maandag t/m zaterdag	6:30	9:30	11:30	13:30	15:30	17:30	19:30
	het gehele jaar	het gehele jaar	van 1-jun t/m 30-sep	het gehele jaar	van 1-jun t/m 30-sep	het gehele jaar	alleen op vrijdag
zon- en feestdagen		9:30	11:30		15:30	17:30	
		het gehele jaar	van 1-jun t/m 30-sep		het gehele jaar	het gehele jaar	

Extra afvaarten in 2010:

11.30 uur op 02/04, 05/04, 30/04, 21/05 en 24/05

19.30 uur op 12/05

Feestdagen zijn:

Nieuwjaarsdag, Tweede Paasdag, Koninginnedag, Bevrijdingsdag (5 mei), Hemelvaartsdag, Tweede Pinksterdag, Eerste en Tweede Kerstdag

Vaartijd ca. 45 minuten

Programma van Eisen Bijlage 2 - Overzicht aansluitingen (openbaar) vervoer / wachttijdenregeling

1. De Concessiehouder treedt in overleg met vervoerders van aansluitend vervoer om onderling afspraken te maken over goede aansluitingen van de Dienstregeling op de dienstregeling van het (openbaar) vervoer in aangrenzende gebieden met een acceptabele overstaptijd van circa 15 minuten. De aansluiting op het volgende (openbaar) vervoer in volgende aangrenzende gebieden moet worden geboden:

Schiermonnikoog en Ameland

Op de eilanden op

- alle lokale busdiensten.

Holwerd

Goede aansluitingen van/op

- Busdienst naar/van Leeuwarden

Lauwersoog

Goede aansluitingen van/op

- Busdienst naar/van Groningen
- Busdienst naar/van Leeuwarden

2. De Concessiehouder neemt bij vertragingen de volgende regels in acht:
 - a. Bij vertragingen van de afvaarten richting vaste land dient de Concessiehouder vanaf Lauwersoog of Holwerd, als de aansluiting op de laatste bus naar Groningen of Leeuwarden niet wordt gehaald, ervoor te zorgen dat alternatief bus- of taxivervoer beschikbaar is naar de stations Groningen of Leeuwarden. De Reizigers worden zo snel mogelijk geïnformeerd over alternatieve vervoermogelijkheden en/of gewijzigde vertrektijden, in elk geval via de boordroep en narrowcastingsfaciliteiten. Daarnaast wordt informatie over andere vervoermogelijkheden aangeboden, bijvoorbeeld telefoonnummers van taxibedrijven.
 - b. Bij vertragingen van de busdiensten op het eiland wacht de veerdienst ten minste 5 minuten, tenzij duidelijk is dat de vertraagde bus niet binnen die 5 minuten zal arriveren. Indien het de laatste veerdienst van de dag betreft kan deze veerdienst langer wachten ten opzichte van de vertrektijd uit de Dienstregeling. Dit is ter bepaling van de kapitein, die de belangen van de Reizigers die al aan boord zijn en van de Reizigers die zijn vertraagd afweegt.
 - c. Bij vertragingen van de bussen en/of treinen die aansluiting geven op een veerverbinding naar het eiland wacht de veerdienst ten minste 10 minuten ten opzichte van de vertrektijd uit de Dienstregeling, tenzij duidelijk is dat de vertraagde bus en/of trein niet binnen die 10 minuten zal arriveren. Bij vertragingen van de bussen en/of treinen die aansluiting geven op de laatste veerverbinding naar het eiland kan de veerdienst langer wachten ten opzichte van de vertrektijd uit de Dienstregeling. Dit is ter bepaling van de kapitein, die de belangen van de Reizigers die al aan boord zijn en van de Reizigers die zijn vertraagd afweegt.
 - d. De veerdienst hoeft niet te wachten als er binnen 90 minuten een volgende afvaart naar de betreffende bestemming vaart.
 - e. Als duidelijk is dat een afvaart een aansluiting van bus/trein niet over kan nemen dan deelt de Concessiehouder dit terstond mede aan de betreffende vervoerder. Deze vervoerder kan de Reizigers hiervan direct op de hoogte stellen, opdat zij tijdig hun reis kunnen afbreken.

**Programma van Eisen Bijlage 3 –
Klanttevredenheidsonderzoek
Waddenveerdiensten 2009
(Rapportage Goudappel)**

<verwijderd>

Programma van Eisen Bijlage 4 - Format MIPOV gegevens voor toelichtingen en omschrijvingen

Kernelement 1: Overzicht veerverbindingen

Vermelding van alle veerverbindingen inclusief het begin en eindpunt hiervan.

Kernelement 3: Overzicht afvaarten en dienstregelingkilometers

Per veerverbinding vermelding van de totale gevaren afstand in het betreffende kwartaal, en per veerverbinding het aantal:

- geplande afvaarten (geplande Dienstregeling en geplande extra afvaarten);
- gerealiseerde afvaarten (incl. extra afvaarten);
- kilometers per afvaart;
- gerealiseerde afvaarten x afstand in kilometers.

Kernelement 4: Uitval

Per veerverbinding vermelding van:

- het percentage afvaarten dat meer dan 10 minuten te laat is;
- het percentage afvaarten dat meer dan 10 minuten te laat is m.u.v. overmacht;
- het aantal uitgevallen afvaarten met oorzaak (op basis van checkbox);
- het aantal uitgevallen afvaarten te wijten aan overmacht (op basis van checkbox).

Kernelement 5a: Punctualiteit

Per veerverbinding vermelding van:

- het percentage uitgevallen afvaarten;
- het percentage uitgevallen afvaarten m.u.v. overmacht;
- het aantal vertraagde afvaarten met oorzaak (op basis van checkbox);
- het aantal vertraagde afvaarten te wijten aan overmacht (op basis van checkbox).

Kernelement 6: Incidenten / calamiteiten

Per veerverbinding vermelding van:

- het aantal veiligheidsincidenten in het betreffende kwartaal (door middel van checkbox per categorie);
- veiligheidgerelateerde zaken, waaronder trainingen, keuringen of ingrepen/aanwijzingen van IVW en eventuele veiligheidsincidenten;
- een toelichting op maatregelen genomen naar aanleiding van incidenten;
- grote incidenten en letselschades.

Van incidenten uit de laatste categorie wordt de Concessieverlener eveneens direct op de hoogte gesteld. Ook over alle incidenten waarbij de politie heeft geassisteerd dan wel bij aangifte, wordt de Concessieverlener zo spoedig mogelijk geïnformeerd.

Kernelement 7: Opstappers en motorrijtuigen

Vermelding van het aantal opstappers en motorrijtuigen per kaartsoort per verbinding. Indien van toepassing wordt onderscheid gemaakt in diverse categorieën vervoerbewijzen, zoals 10-vaarten kaarten.

Optioneel element 3: Afhandeling klachten

Vermelding per veerverbinding van:

- ondernomen acties naar aanleiding van klachten of suggesties;
- de gemiddelde afhandelingstijd van klachten of suggesties;
- het percentage klachten dat niet binnen 4 weken is afgehandeld;
- het percentage klachten waarop geen bevestiging van behandeling is teruggezonden binnen 5 werkdagen.

Optioneel element 4: Klachtenoverzicht

Vermelding per veerverbinding van:

- de aard van de binnengekomen klachten en suggesties (op basis van checkbox);
- het aantal afgehandelde klachten.

Optioneel element 11: Extra afvaarten

Vermelding per veerverbinding van:

- Datum, tijdstip en verbinding;
- Reden van de extra afvaart;
- Aantal Reizigers en Motorrijtuigen;
- Aantal dienstregelingkilometers.

Bijlage 2 - Financiële bepalingen

Artikel 1: Dreigende overschrijding redelijke winst

1. Bij dreiging van overschrijding van het redelijk rendement als bedoeld in artikel 2, lid 2, van deze Bijlage dient de Concessiehouder zijn vervoerplan zodanig aan te passen dat niet meer dan een redelijk rendement zal worden behaald. Daarbij zorgt de Concessiehouder dat de overwinst ten goede komt aan de Reizigers waarbij de Concessiehouder het volgende kan aanpassen:
 - i. de te hanteren tarieven bij waarbij aanzienlijke jaarlijkse fluctuatie van tarieven dient te worden voorkomen;
 - ii. het voorzieningenniveau als bedoeld is in artikel 1.1 van het Programma van Eisen bij een te verwachte groei van het aantal Reizigers, zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan aan het bepaalde in artikel 1.1. van het Programma van Eisen;
 - iii. investeringen in duurzaamheid en/of comfort voor de Reiziger voor zover deze doelmatig en effectief zijn, dat wil zeggen dat de investeringen bijdragen aan een redelijk rendement en dat deze op kosteffectieve wijze bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening.

Artikel 2: Beoordeling redelijk rendement

1. De Concessieverlener beoordeelt ex ante of door de Concessiehouder niet meer dan een redelijk rendement zal worden behaald gedurende een periode van drie jaar door de in artikel 14 van de concessie bedoelde prognose te vergelijken met het in lid 2 opgenomen percentage.
2. Het verwachte rendement wordt door de Concessieverlener als redelijk beschouwd, indien deze over een periode van drie jaar gemiddeld niet meer dan bedraagt.
3. De Concessieverlener beoordeelt tevens achteraf of er sprake is geweest van een redelijk rendement, ten behoeve van de beoordeling van de betrouwbaarheid van de prognoses voor de volgende periode van drie jaar. Het daarbij door de Concessieverlener te hanteren tijdvak beslaat steeds een periode van drie jaar en de beoordeling vindt voor het eerst plaats zodra de gegevens beschikbaar zijn over de eerste drie jaar na het onherroepelijk worden van de concessie.
4. Na de helft van de concessieperiode, kan de Concessieverlener besluiten nogmaals een onderzoek te laten uitvoeren ter bepaling van het redelijk rendement.
5. De Concessieverlener kan de concessie wijzigen of intrekken indien de Europese Commissie bij beschikking dan wel de bevoegde rechter bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak heeft vastgesteld dat de concessie in strijd is met het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.
6. Indien de Europese Commissie bij beschikking dan wel de bevoegde rechter bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak heeft vastgesteld dat de concessie, ondanks hetgeen in deze concessie is bepaald, staatssteun behelst die moet worden teruggevorderd, is de Concessiehouder verplicht deze staatssteun, vermeerderd met de overeenkomstig de voorschriften van Verordening (EG) nr. 659/1999 berekende rente, te betalen aan de Concessieverlener.

Bijlage 2a – Toerekeningsmodel

<verwijderd>

Bijlage 2b – Model financiële rapportage concessiegebonden activiteiten Waddenveren

Model voor de financiële rapportage concessiegebonden activiteiten Waddenveren

N.B. De cijfers waarmee dit model op sommige plekken is ingevuld, hebben uitsluitend een voorbeeldfunctie

Kwantitatieve gegevens

www.brabant.nl

www.brabant.nl

Aantal afvaarten

Verbinding A

	Jaar N	Jaar N-1
Reguliere dienst	ETC	Reguliere dienst
ETC		ETC

Conform Dienstregeling
Aantal extra afvaarten

Aantal afvaarten

Verbinding B

	Jaar N	Jaar N-1
Reguliere dienst	ETC	Reguliere dienst
ETC		ETC

Conform Dienstregeling
Aantal extra afvaarten

etc etc

Exploitatie

Baten

Verbinding A

Jaar N

Jaar N-1

Kaartsoorten	Aantal	Tarief	Opbrengst	Aantal	Tarief	Opbrengst
kaartsoort 1	1	5,00	5,00	1	4,95	4,95
kaartsoort 2						
kaartsoort 3						
etc						

Totaal

Transport

5,00

Transport

4,95

Verbinding B	Jaar N	Transport	5,00	Jaar N-1	Transport	4,95
<u>Kaartsoorten</u>	<u>Aantal</u>	<u>Tarief</u>	<u>Opbrengst</u>	<u>Aantal</u>	<u>Tarief</u>	<u>Opbrengst</u>
kaartsoort 1	1	10,00	10,00	1	9,95	9,95
kaartsoort 2						
kaartsoort 3						
etc						
Totaal			10,00			9,95

Aantal Reizigers, voertuigen en andere eenheden per kaartsoort (aansluitend bij de eigen tariefstructuur) met toelichting.

Totaal kaartverkoop	15,00	14,90
Totaal kaartopbrengsten	15,00	14,90
Catering (per Verbinding)	0,00	0,00

Parkeertarieven (per locatie)	0,00	0,00
	0,00	0,00
Overige opbrengsten	0,00	0,00
Transport	15,00	14,90
Transport	15,00	14,90
Rentebaten	0,00	0,00
Totaal Opbrengsten	15,00	14,90

Totaal opbrengsten en vervoertarieven gesplitst naar kaartsoorten sluiten aan bij de Jaarrekening

<u>Kosten</u>					
Kosten schepen	1,00				1,00
Onderhoud/ survey	1,00				1,00
Brandstofkosten	1,00				1,00
		boot 1	boot 2	boot 3 etc	totaal
Verbruikt aantal ton brandstof per schip	5	5	5	5	15
Lonen					1,00
Sociale lasten					1,00

Specificatie naar aantal
personeelsleden/ fte per functie
(op afzonderlijke pagina)

Afschrijvingen:		
gebouwen	1,00	1,00
Gebouwen	1,00	1,00
bedrijfsmiddelen	1,00	1,00
schepen	1,00	1,00
Schepen	1,00	1,00
etc. nader te bepalen	1,00	1,00
Concernkosten	1,00	1,00
managementfee	1,00	1,00
Managementfee	1,00	1,00

Transport 11,00 **Transport** 11,00

andere interne verrekeningen
(in onderling overleg nader te
bepalen)

1,00 1,00

Overige bedrijfskosten (in
onderling overleg nader te
bepalen)

1,00 1,00

Verzekeringen

1,00 1,00

Rentekosten

1,00 1,00

Totaal kosten

15,00 15,00

Exploitatie resultaat

0,00 -0,10

Auditinstructie aan de (controleerende) accountant

- * De accountant dient te controleren of de richtlijnen voor de financiële verantwoording, zoals opgenomen in de concessie zijn toegepast bij het opmaken van de financiële rapportage door de reder. Afwijkingen hiervan dienen ongeacht de invloed op de cijfers door de accountant vermeld te worden.
- * De controleopdracht is gericht op de juistheid en volledigheid van de gegevens. De accountant dient een redelijke mate van zekerheid te verschaffen dat de gecontroleerde informatie geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Accountantsverklaring

- * In de accountantsverklaring wordt verklaard dat de controle heeft plaatsgevonden met Nederlands recht, waaronder begrepen de Verordening gedragscode, de Nadere voorschriften onafhankelijkheid openbare accountant en de Nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (COS). Indien relevant zullen in plaats van de COS de International Standards on Auditing (ISA) door de accountant worden toegepast.
- * De accountantsverklaring dient –zonder voorbehouden- goedgeurend te zijn.
- * De accountantsrapportage is bestemd voor de Concessieverlener en deze behoudt zich het recht voor om de accountant nadere vragen te stellen, wanneer de stukken daar aanleiding toe geven

Bijlage 3 - Overdracht Productiemiddelen

Ter uitvoering van artikel 22, eerste lid, van de concessie volgen onderstaand:

1. De voorschriften met betrekking tot de overdracht van schepen bij overgang van de concessie;
2. De voorschriften in geval van het aangaan van een Leaseovereenkomst ten aanzien van schepen;
3. Een overzicht van de schepen inclusief balanswaarde op 31 december van het voorafgaand boekjaar, geactiveerde investeringen en het bouwjaar.
4. Een algemene beschrijving van de Productiemiddelen, voor zover deze niet betreffen de hierboven onder 1. genoemde schepen, alsmede de bij overgang van deze productiemiddelen te volgen procedure van waardebepaling.

Ad 1 De overdracht van schepen bij overgang van concessie

1. De Concessiehouder actualiseert het hieronder onder ad 3 opgenomen overzicht jaarlijks en informeert de Concessieverlener daarover bij de indiening van het vervoerplan. Het overzicht bevat die schepen die gebruikt worden voor de uitvoering van de Dienstregeling van de concessie, waaronder maximaal één reserveschip voor de Reguliere dienst.
2. De Concessiehouder meldt te allen tijde ommegaand aan de Concessieverlener een wijziging van de samenstelling van de vloot waaronder minimaal wordt verstaan het aanschaffen, Leasen of (ver-)nieuwbouwen (waaronder refit van de motor wordt begrepen) of afvoeren van een schip dat is opgenomen in de meest actuele versie van het hieronder ad 3 opgenomen overzicht. Ingeval van een aanschaf, Lease of (ver-)nieuwbouw van schepen gelden gedurende de looptijd van de concessie bovendien de bepalingen als opgenomen in de Bijlage 4.
3. In verband met de overgang van de concessie wordt de waarde van de bij deze overgang door de Concessiehouder aan de opvolgende concessiehouder over te dragen schepen als volgt bepaald:
 - a. Uiterlijk 3 jaar en 6 maanden voor het einde van de looptijd van deze concessie, als bedoeld in artikel 25, lid 2, van de concessie, draagt Concessiehouder, voor eigen rekening, zorg voor het opstellen van een taxatie van de waarde van de schepen als deze zijn opgenomen in de meest actuele versie van het hieronder onder ad 3 opgenomen overzicht. De taxatie dient te worden uitgevoerd door een onafhankelijke beëdigde taxateur waarbij als uitgangspunt zal dienen te gelden dat de waarde de economische waarde betreft in de context van de uitvoering van deze concessie.
 - b.
 - i. De hierboven genoemde taxatie vormt vervolgens de basis voor de uiterlijk 3 jaar voor het einde van de looptijd van deze concessie, als bedoeld in artikel 25, lid 2, van de concessie, door de Concessiehouder op te stellen prognose van de vermoedelijke balanswaarde van de schepen als deze zijn opgenomen in de meest actuele versie van het hieronder onder ad 3 opgenomen overzicht, op het moment van overgang van de concessie.
 - ii. De onder b, sub i, genoemde prognose moet door Concessiehouder worden voorzien van een toelichting op de gehanteerde grondslagen voor de berekening van het waardeverloop gedurende de resterende duur van de concessie.
 - c.
 - i. De prognose hierboven onder b. genoemd wordt door Concessiehouder onverwijld aan Concessieverlener toegezonden. Concessieverlener zal in de ten behoeve van de

overgang van deze concessie te voeren aanbestedingsprocedure deze prognose als voorlopige overnameprijs van de schepen hanteren.

ii. In het kader van een aanbestedingsprocedure zal een uitgebreide (technische) keuring in een dok plaatsvinden voordat de schepen overgaan op een nieuwe concessiehouder teneinde vast te kunnen stellen of en zo ja, in welke mate bepaalde tekortkomingen aan de schepen zouden moeten leiden tot een gewijzigde overnameprijs. Deze keuring wordt uitgevoerd door een voor de binnenvaart erkend klassenbureau voor gezamenlijke rekening en risico van Concessiehouder en de alsdan bekende opvolgend concessiehouder.

iii. De kosten die samenhangen met het herstel van de in deze keuring geconstateerde tekortkomingen worden in mindering gebracht op de voorlopige overnamesom, zodat een definitieve overnamesom resteert. De hoogte van deze kosten zal worden bepaald door een door de Concessiehouder en de alsdan bekende opvolgend concessiehouder gezamenlijk te benoemen deskundige.

d.

Ingeval van een geschil tussen de Concessiehouder en de opvolgend concessiehouder bij de uitvoering van het vorenstaande geldt de geschillenregeling van artikel 22, lid 5, van de concessie.

Ad 2 De voorschriften in geval van het aangaan van een Leaseovereenkomst ten aanzien van schepen

1. De Concessiehouder is verplicht vanaf het moment van concessieverlening in Leaseovereenkomsten te bedingen dat de rechten en verplichtingen die voor de Concessiehouder uit deze Leaseovereenkomsten voortvloeien, zonder dat hiervoor kosten in rekening mogen worden gebracht, bij overgang van de concessie kunnen worden overgenomen door de opvolgend concessiehouder.

2. De Concessiehouder is gehouden bij het aangaan van Leaseovereenkomsten de volgende voorwaarden te bedingen:

- de Leaseprijs dient een relatie te hebben met de daadwerkelijk gemaakte kosten;
- de betaling van de (totale) Leaseprijs dient evenredig over de duur van de Lease te zijn verdeeld.

Ad 3 Een overzicht van de schepen inclusief balanswaarde op 31 december van het voorafgaand boekjaar, geactiveerde investeringen en bouwjaar.

Pro-ductie middel	Rechten en plichten t.a.v. productiemiddel	Bouw-jaar of jaar van verbouw	Geactiveerde investeringen, inclusief toelichting daarop	Balans-waarde op 31-12-2010
Monnik	Het schip is in eigendom van Wagenborg Shipinvest II B.V. en wordt op basis van bareboat hire verhuurd aan Wagenborg Passagiersdiensten B.V. Voor het schip is een investeringsverplichting voor verbouw aangegaan die waarvan de uitvoering in 2012 / 2013 zal plaatsvinden.	1986		€
Rottum	Het schip is in eigendom van Wagenborg Shipinvest II B.V. en wordt op basis van bareboat hire verhuurd aan Wagenborg Passagiersdiensten B.V. Voor het schip is een investeringsverplichting voor verbouw aangegaan die waarvan de uitvoering in 2011 / 2012 zal plaatsvinden.	1985		€
Sier	Het schip is in eigendom van Wagenborg Shipinvest II B.V. en wordt op basis van bareboat hire verhuurd aan Wagenborg	1995		€

	Passagiersdiensten B.V.			
Oerd	Het schip is in eigendom van Wagenborg Shipinvest II B.V. en wordt op basis van bareboat hire verhuurd aan Wagenborg Passagiersdiensten B.V.	2003		€

Ad 4 Een algemene beschrijving van de Productiemiddelen, voor zover deze niet betreffen de hierboven onder ad 1 genoemde schepen, alsmede de bij overgang van deze productiemiddelen te volgen procedure van waardebepaling

Beschrijving Productiemiddelen

Onder rechten en verplichting ten aanzien van Productiemiddelen moet minimaal worden begrepen zakelijke en persoonlijke rechten zoals eigendomsrechten en rechten van erfpacht, opstal en huur ten aanzien van de zich in de gemeente Dongeradeel, gemeente Ameland, gemeente De Marne en gemeente Schiermonnikoog bevindende Productiemiddelen, te weten:

- Aanleginrichting van de Reguliere dienst, in ieder geval bestaande uit aanlegplaatsen inclusief de grond daaronder, autobridgen en voetgangersbruggen en de daarbij behorende stroken water;
- Terminal(gebouw), dat onder andere bestemd is voor kaartverkoop en tevens wachtruimte;
- Grond onder de terminal;
- Overig haventerrein, waartoe in ieder geval behoren de opstelstroken en indien van toepassing de toegangswegen;
- Overige onroerende zaken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de concessie;
- Roerende zaken, voor zover Concessiehouder en opvolgend concessiehouder deze als Productiemiddel wensen aan te merken.

Waarderingsmethodiek voor de waarde van opstallen

1.
Op eerste schriftelijk verzoek van Concessieverlener werkt Concessiehouder, ten behoeve van een overgang van de concessie, volgens onderstaande procedure mee om een taxatie te laten uitvoeren van de hierboven omschreven Productiemiddelen, voor zover dit opstallen betreft.
2.
Concessieverlener en Concessiehouder wijzen, ter uitvoering van het voorgaande lid, beiden een deskundige aan. Beide aldus aangewezen deskundigen wijzen gezamenlijk binnen vier weken een derde deskundige aan. Deze derde deskundige geeft vervolgens binnen vier weken zijn taxatie van de waarde van de opstallen aan partijen.
3.
De hierboven genoemde derde deskundige zal bij het bepalen van de waarde van de opstallen de economische waarde in de context van de uitvoering van deze concessie als uitgangspunt hanteren.
4.
Ingeval sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 21 lid 6 van deze concessie, zal de derde deskundige als bedoeld in de voorgaande leden, een advies afgeven over de hoogte van een marktconforme vergoeding voor de door een opvolgend concessiehouder van Concessiehouder ten aanzien van Productiemiddelen te verkrijgen gebruiks- en huurrechten.
5.
Ingeval van een geschil tussen Concessieverlener en Concessiehouder bij de uitvoering van het vorenstaande geldt de geschillenregeling van artikel 22, lid 5, van de concessie.

Waarderingsmethodiek voor de waarde van roerende zaken

Voor roerende zaken, voor zover die als Productiemiddel zijn aangemerkt, is een marktconforme vergoeding verschuldigd.

Bijlage 4 Procedure aanschaf of Lease schepen

De procedure voor aanschaf, Lease of (ver-)nieuwbouw van schepen als bedoeld in punt 2 bij Ad 1 in Bijlage 3 is als volgt:

Artikel 1

1. De Concessiehouder meldt de Concessieverlener schriftelijk dat hij voornemens is een schip aan te schaffen, te Leasen en/of te (ver-)nieuwbouwen (waaronder refit van de motor wordt begrepen) en dient hierbij een voorstel in waarin de Concessiehouder de volgende informatie verstrekt:

- a. of het gaat om een vervanging van een schip en, zo ja, welk schip wordt uit de vaart genomen; en
- b. of het gaat om de aankoop of Lease van een bestaand schip, of de (ver-)nieuwbouw van een schip ;en
- c. de belangrijkste specificaties van het desbetreffende schip, waartoe minimaal behoren:
 - voor een nieuw schip: het conceptbestek voor de bouwopdracht;
 - voor een bestaand schip: een beschrijving van het bestaande schip en in voorkomend geval het conceptbestek voor de voorgenomen aanpassingen aan het schip; en
- d. een onderbouwing van het feit dat het desbetreffende schip aan de bepalingen in deze concessie, in het bijzonder aan het Programma van Eisen (Bijlage 1 bij de concessie) zal voldoen; en
- e. de volgende financiële gegevens:
 - het verwachte investeringsbedrag;
 - de boekwaarde; en
 - indien van toepassing: het concept-Leaseovereenkomst; en
- f. het effect dat het aanschaffen van het desbetreffende schip heeft op de balans, het resultaat en de prognoses;en
- g. de garantie dat het desbetreffende schip toegelaten zal worden door alle relevante infrastructuurbeheerders;en
- h. de milieubelasting van het desbetreffende schip.
- i. de adviezen van de Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden en zonodig de motivering waarom Concessiehouder deze adviezen niet of niet volledig heeft overgenomen;

2. De melding wordt ten minste vijf jaar voor de einddatum van de concessie gedaan. Meldingen binnen vijf jaar voor het einde van de looptijd als bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de concessie worden niet in behandeling genomen, tenzij Concessieverlener en Concessiehouder anders overeen komen.

Artikel 2

1. De Concessiehouder dient bij het inwinnen van het hierboven onder 1. genoemde advies van Consumentenorganisaties artikel 31, tweede, vierde en vijfde lid van de Wp2000 in acht te nemen.
2. De Concessieverlener beoordeelt het voorstel binnen één maand na ontvangst ten eerste op volledigheid van het voorstel en ten tweede of het voorstel voldoet aan de bepalingen van deze concessie, in het bijzonder het Programma van Eisen (Bijlage 1 bij de concessie) en Bijlage 2 van de concessie. Tot slot zal Concessieverlener beoordelen of het voorstel tot stand is gekomen na voldoende afstemming met Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden en voldoet aan de eis dat voldoende is gemotiveerd en onderbouwd dat sprake is van een verbetering voor Reizigers, in het bijzonder indien Concessiehouder wil afwijken van adviezen van de Consumentenorganisaties en de Decentrale overheden.
3. Op basis van de beoordeling hierboven onder 2. zal Concessieverlener goedkeuring verlenen dan wel deze onthouden aan de ingebruikname van het desbetreffende schip. Deze ingebruikname dient vervolgens plaats te vinden uiterlijk drie jaren voor het einde van de

looptijd van deze concessie, als bedoeld in artikel 25, lid 2, van de concessie tenzij Concessieverlener en Concessiehouder anders overeenkomen. De Concessieverlener stelt Concessiehouder schriftelijk en gemotiveerd in kennis van de goedkeuring dan wel de onthouding.

4. Na ingebruikname van het desbetreffende schip wordt hiervan ommegaand melding gemaakt door de Concessiehouder aan de Concessieverlener, onder gelijktijdige actualisering van het in Bijlage 3 onder ad 3 opgenomen overzicht.

Bijlage 5 Vervoerplan eerste concessiejaar

<verwijderd>

Bijlage 6 – Tariefniveau 2010

Kaartsoort	Holwerd-Ameland			Lauwersoog-Schier			Totaal
	Aantal	Tarief 1	Tarief 2	Aantal	Tarief 1	Tarief 2	
Volwassene		12,80	11,00		13,15	11,35	
Volwassene - Eilander		5,00	5,00		5,00	5,00	
Volwassene - 65+		11,65	10,00		11,95	10,35	
Volwassene - 65+ - Eilander		4,50	4,50		4,50	4,50	
Volwassene - Gezelschap		11,65	10,00		11,95	10,35	
Volwassene - 10 vaarten		115,20	99,00		118,35	102,15	
Volwassene - 10 vaarten - Eilander		40,00	40,00		40,00	40,00	
Volwassene - 10 vaarten - Eilander - 65+		36,00	36,00		36,00	36,00	
Volwassene - 20 vaarten		204,80	176,00		210,40	181,60	
Volwassene - Halfjaar - Eilander		62,50	62,50		62,50	62,50	
Kind		6,90	6,00		7,25	6,35	
Kind - Eilander		2,50	2,50		2,50	2,50	
Kind - Gezelschap		6,30	5,50		6,65	5,85	
Kind - 10 vaarten - Eilander		20,00	20,00		20,00	20,00	
Kind - Halfjaar - Eilander		31,25	31,25		31,25	31,25	
Wadloper		6,90	6,00		6,58	5,68	
Subtotaal Omzet Personenvervoer							
Personenauto		84,30	71,70		84,30	71,70	
Personenauto - Eilander		43,00	43,00		43,00	43,00	
Personenauto - 5 vaarten - Eilander		172,00	172,00		172,00	172,00	
Personenauto - 10 vaarten		758,70	645,30		758,70	645,30	
Caravan / Aanhangwagen		19,90	16,90		19,90	16,90	
Caravan / Aanhangwagen - Eilander		12,70	12,70		12,70	12,70	
Aanhangwagen Bagage		50,60	50,60		11,95	11,95	
Rijwielrager		9,95	8,45		9,95	8,45	
Rijwielrager - Eilander		4,25	4,25		4,25	4,25	
Subtotaal Omzet Personenauto's							
Vrachtwagen		19,90	16,90		19,90	16,90	
Vrachtwagen > 2,6		39,80	33,80		39,80	39,80	
Vrachtwagen Gevaarlijke stoffen		39,80	33,80		39,80	33,80	

Vrachtwagen Contract	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70
Vrachtwagen Contract > 2,6	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40
Vrachtwagen - Eilander	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70
Vrachtwagen > 2,6 - Eilander	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40
Vrachtwagen Gevaarlijke stoffen - Eilander	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40
Subtotaal Omzet Vrachtwagens									
Rijwiel	8,25	7,00	7,00	7,00	8,25	7,00	8,25	7,00	
Rijwiel - Eilander	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	
Bromfiets / Tandem	16,55	14,00	14,00	14,00	16,55	14,00	16,55	14,00	
Bromfiets / Tandem - Eilander	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40	
Motor / Scooter	21,10	21,10	21,10	21,10	21,10	21,10	21,10	21,10	
Motor / Scooter - Eilander	10,75	10,75	10,75	10,75	10,75	10,75	10,75	10,75	
Motor / Scooter - 5 vaarten - Eilander	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00	
Hond / Kar	5,90	5,90	5,90	5,90	5,90	5,90	5,90	5,90	
Hond / Kar - Eilander	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	
Subtotaal Omzet Rijwielen									
Totaal Omzet									

